Τὸ φύλλον δραχ. 2,50 καὶ διὰ τὸ Ἐξωτερικὸν 2½ πέννες.

Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΕΦΗΒΟΥΣ ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΔΑΣ

Συνιστώμενον ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας ὡς τὸ κατ' ἐξοχὴν παιδικὸν περιοδικὸν σύγγραμμα, ἀληθεῖς παρακαὶ εἰς τὴν χώραν ἡμῶν ὑπηρεσίας, καὶ ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως ὡς ἀνάγνωσμα ὄριστον καὶ χρησιμώτατον εἰς τοὺς παῖδας.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: Ἐτησία δραχμὰς 100. Ἑξάμηνος δραχ. 55. Τρίμηνος δραχ. 30.
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ: Αἰγύπτου γρόσια διατιμ. 50.— Ἀμερικῆς δολλάρια 4. — Ἀγγλίας καὶ ὅλων ἐν γένει τῶν ἄλλων Κρατῶν σελλίνια 10.
Ἑξάμηνοι καὶ Τρίμηνοι ἀναλόγως.

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΙΔΡΥΘΗ ΤΩι 1879

ΙΔΡΥΤΗΣ - ΕΚΔΟΤΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΝΙΚΟΛΑΟΣ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΤΟΠΟΣ ΤΗΣ ΔΙΚΠΛΑΣΗΣΕΩΣ

Ἀρχίζει τὴν 1ην Δεκεμβρίου, ἀλλ' αἱ συνδρομαὶ ἀρχίζουν τὴν 1ην οἱουδήποτε μηνός.

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
Ὁδὸς Εὐριπίδου ἀριθ. 42, παρὰ τὸ Βαρβάκειον.

Περίοδος Β'.—Τόμος 36ος | *Ἐν Ἀθήναις, 19 Ὀκτωβρίου 1929* | *Ἔτος 51ον.—Ἀριθ. 46*

ALPHONSE DAUDET

Ο ΠΙΤΣΙΡΙΚΟΣ

ΙΣΤΟΡΙΑ ΕΝΟΣ ΠΑΙΔΙΟΥ

— Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο —

Μόνο ὁ ἄνθρωπος μὲ τὸ φλάουτο καθόταν σ' ἕνα τραπεζάκι στὸ βάθος κι' ἔτρωγε, ἔχοντας πλάϊ του, πάνω στὸ τραπεζομάντηλο, τὸ φλάουτό του.

Βρῆκα τὸν Πιερὸτ στὸ τραπέζι, μαζὶ μὲ τὴν κόρη του καὶ τὴν κυρία Τρυμπόν.

— Νά τος, ἐπιτέλους! φώναξε ὁ Πιερὸτ καθὼς μὲ εἶδε. Δόξα σοι ὁ Θεὸς ποὺ σᾶς βλέπουμε. Θὰ πάρετε καφὲ μαζί μας!

Μοῦκαναν θέση καὶ μοῦφεραν καφὲ σ' ἕνα ὡραῖο φλιτζάνι, ἀπὸ τὴν καλύτερη πορσελάνη τοῦ μαγαζιοῦ.

Ἦταν πολὺ χαριτωμένη αὐτὴ τὴν ἡμέρα ἡ δεσποινὶς Πιερὸτ κι' εἶχε βάλει ἕνα κατακόκκινο τριαντάφυλλο στὰ μαλλιά της, χτενισμένα λίγο πάνω ἀπὸ τ' αὐτιά, (εἶχε κι' ἡ ἐποχὴ ἐκείνη τὶς μόδες της).

— Λοιπὸν θἄρχεστε νὰ μᾶς βλέπετε, κύριε Δανιήλ; εἶπε ὁ Πιερότ. Ὄχι πιὰ νὰ εἶστε καὶ τόσο ἀκατάδεχτος! Ἀφοῦ σᾶς ἀγαποῦμε ὅλοι τόσο πολὺ καὶ θέλουμε τὴ συντροφιά σας...

Ἐγὼ ψιθύρισα μερικὲς δικαιολογίες, κι' ἀκριβῶς ἐκείνη τὴ στιγμὴ ἀκούστηκε τὸ φλάουτο ἀπ' τὸ μαγαζί.

— Μὲ φωνάζουν! εἶπε ὁ Πιερότ, καὶ κατέβηκε.

Σχεδὸν ἀμέσως, ἡ κυρία Τρυμπὸν πῆγε στὴν κουζίνα κάτι νὰ πεῖ στὴ μαγείρισσα, κι' ἔμεινα μόνος μου μὲ τὴν Καμίλλη.

«Νὰ ἡ κατάλληλη στιγμή!» σκέφθηκα κι' ἑτοιμάστηκα νὰ μιλήσω γιὰ τὸ Ζάκ.

Ἀλλὰ ἡ δεσποινὶς Πιερὸτ μὲ πρόλαβε:

— Γιατί λοιπὸν σᾶς χάσαμε τόσον καιρό; μοῦ εἶπε.

Μποροῦσα βέβαια νὰ βρῶ κάτι καλύτερο γὰ νὰ δικαιολογηθῶ. Προτίμησα ὅμως νὰ καμωθῶ πὼς εἶχα τόσο μεγάλες ἀσχολίες, ὥστε δὲν μοῦμενε καιρὸς νὰ θυμοῦμαι τοὺς καϊμένους τοὺς Πιερότ, ποὺ τόσο ἐπιθυμοῦσαν τὴ συντροφιά μου. Τί ἐγωϊστὴς ποὺ ἤμουν!..

Ἀμέσως ὕστερα ἄρχισα νὰ μιλῶ γιὰ τὸ Ζὰκ καὶ νὰ λέω πόσο ἤταν καλός, ζῶιος, γενναιόψυχος, καὶ πόση αὐταπάρνηση κι' ἀφοσίωση ἤξερε νὰ δείχνει σ' ὅσους ἀγαποῦσε. Αὐτὸς μ' ἔτρεφε, αὐτὸς μὲ συντηροῦσε μὲ τὴν ἐργασία του καὶ σ' αὐτὸν ἐγὼ χρωστοῦσα τὰ πάντα.

Ἐδῶ ἡ δεσποινὶς Πιερὸτ φάνηκε κάπως συγκινημένη κι' ἕνα δάκρυ κύλησε στὸ μάγουλό της. Ἐγὼ κατάλαβα ὅτι τὰ λόγια μου ἔπιαναν τόπο, κι' ἄρχισα τώρα νὰ λέω γιὰ τὶς μελαγχολίες ποὺ εἶχε ὁ Ζὰκ καὶ γιὰ τὶς ἰδέες ποὺ γέμιζαν τὸ μυαλό του. Ἄ, τί εὐτυχισμένη θἄταν ἡ γυναίκα ποὺ θὰ τὸν ἔπαιρνε!

Τὴ στιγμὴ αὐτή, καθὼς σκούπιζε τὰ μάτια της ἡ Καμίλλη, τὸ τριαντάφυλλο, ποὺ εἶχε στὰ μαλλιά της, γλύστρησε κι' ἔπεσε χάμω. Ἐγὼ τὸ θεώρησα αὐτὸ σὰ μιὰ κατάλληλη εὐκαιρία, κι' ἔσκυψα καὶ τὸ σήκωσα λέγοντας:

— Αὐτὸ θὰ τὸ δώσω στὸ Ζάκ, γιὰ ἐνθύμιό σας.

Ἡ Καμίλλη μὲ κοίταξε στὰ μάτια καὶ μοῦ εἶπε γελώντας:

— Δώστε το στὸ Ζάκ. Ἤ, ἂν θέλετε, κρατήστε το καὶ σεῖς.

Αὐτὰ τὰ λόγια ἔκαναν ἐντύπωση βαθειὰ στὴν παιδική μου ψυχή, καὶ τὸ βράδυ ἐκεῖνο δὲν εἶχα τὸ θάρρος νὰ πῶ στὸ Ζὰκ ὅτι εἶχα πάει στοῦ Πιερότ. Ἀλλὰ καθὼς εἶδε τὸ τριαντάφυλλο ἀπάνω στὸ τραπέζι, ὅπου ἔγραφα σὰ νὰ μὴν εἶχε συμβεῖ τίποτα, ὁ Ζὰκ φώναξε:

— Αὐτὸ εἶναι ἀπὸ τὴν τριανταφυλλιὰ τῆς Καμίλλης! Ἡ Καμίλλη σοῦ τὸ δωσε, Δανιήλ;

— Δὲν τὸ δωσε σὲ μένα. Τὸ δωσε... καὶ στοὺς δυό μας.

Ὁ Ζὰκ κούνησε τὸ κεφάλι μὲ λύπη.

«Ἡ Καμίλλη κεντοῦσε κάτι παντούφλες τοῦ πατέρα της...» (Σελ. 542. στ. α'.)

— Τέδωσε σὲ σένα, Δανιήλ, εἶπε. Σὲ μένα δὲν ἔδωσε ποτὲ τριαντάφυλλο!

Ἐγὼ κάτι προσπάθησα νὰ πῶ γιὰ νὰ δικαιολογηθῶ, ἀλλὰ ὁ Ζὰκ δὲ μοῦδινε προσοχή. Περπατοῦσε πάνω-κάτω στὸ δωμάτιο, συλλογισμένος. Τέλος στάθηκε ἀπέναντί μου καὶ μοῦ εἶπε:

—Ἔλα, Δανιήλ, νὰ μιλήσουμε σὰν καλὰ ἀδέλφια. Ἐγὼ σκόπευα νὰ πάρω τὴν Καμίλλη, ἀφοῦ ἔβλεπα ὅτι ὁ πατέρας της θὰ μοῦ τὴν ἔδινε. Ἀλλὰ ἀπὸ τὸν καιρὸ ποὺ ἦρθες ἐσύ, τὰ πράγματα ἄλλαξαν. Μὲ τὴν πρώτη βίζιτα κατέκτησες καὶ τὴν κόρη καὶ τὸν πατέρα. Ὅλο γιὰ σένα ρωτοῦν πάντα, ὅλο σένα συλλογίζονται. Κι' εἶμαι βέβαιος, ὅτι ὁ Πιερὸτ θὰ ἦταν περήφανος νὰ σὲ κάμει παιδί του κι' ἡ Καμίλλη εὐτυχισμένη. Φαντάζομαι ὅτι καὶ σὺ ὁ ἴδιος τὸ κατάλαβες, γι' αὐτὸ ἄργησες τόσο νὰ πᾶς ἐκεῖ-πέρα. Ἀλλ' αὐτὸ δὲν εἶναι σωστό. Ἐγὼ δὲν ἔχω πιὰ καμμιὰ θέση ἐκεῖ-πέρα, οὔτε καὶ σ' ἀγαπῶ λιγότερο γι' αὐτό. Ἂς γίνει ὅ,τι πρέπει. Θέλω νὰ πηγαίνεις συχνὰ νὰ σὲ βλέπουν, καὶ νὰ πάψεις πιὰ νὰ κάνεις τὸν ἀκριβοθώρητο.

Ἐγὼ τὸν ἄκουγα καὶ δοκίμαζα μαζὶ χαρὰ καὶ λύπη. Λύπη γιατὶ τὸν ἔβλεπα νὰ ὑποφέρει, καὶ χαρὰ γιατὶ θὰ μποροῦσα νὰ πηγαίνω ἐλεύθερα στοῦ Πιερὸτ καὶ νὰ βλέπω τὴ συμπαθητική Καμίλλη, νὰ μιλοῦμε μαζὶ καὶ νὰ μοῦ παίζει πιάνο.

— Δὲ θὰ μοῦ κρατήσεις κάκια, Ζάκ;

Ὁ Ζάκ, τὸ χρυσὸ παιδί, μ' ἀγκάλιασε καὶ μὲ φίλησε.

— Ἀπεναντίας, μοῦ εἶπε, θὰ σ' ἀγαπῶ περισσότερο.

Αὐτὸ καὶ ἔγινε. Τὰ αἰσθήματα τοῦ Ζὰκ δὲν ἔπαυσαν νὰ εἶναι τρυφερὰ καὶ ἀφοσιωμένα σὲ μένα. «Ἐκεῖ-πέρα» πήγαινε πάντα κάθε Κυριακή, ἀλλὰ ἔπαψε πιὰ νὰ προσέχει τὸ δέσιμο τῆς γραβάτας του. Τέλος, δούλευε πάντα σὰν τὸ σκυλί, ἔχοντας ἕνα καὶ μόνο σκοπό, νὰ ξαναφτιάξει τὸ σπιτικό μας... Τί χρυσὸ παιδὶ ποὺ ἦταν ὁ Ζάκ!

* * *

Ὅσο γιὰ μένα, μέρα δὲν περνοῦσε χωρὶς νὰ πάω στοῦ Πιερότ. Μ' ἀγαποῦσαν ὅλοι ἐκεῖ μέσα, ἀκόμα κι' ἡ κυρία Λαλουὲτ κι' ἡ κυρία Τριμπόν.

Ἔβρισκα τὴν Καμίλλη στὸ σαλόνι, κι' ἀμέσως ἡ γριὰ κυρία ποὺ τῆς κρατοῦσε συντροφιά, μᾶς ἄφηνε μόνους κι' ἔβρισκε εὐκαιρία νὰ παίξει χαρτιὰ μὲ τὴν κυρία Λαλουέτ. Ἐγὼ εἶχα μαζί μου ἕνα τόμο μὲ ποιήματα καὶ διάβαζα μερικὰ στὴν Καμίλλη, ἐνῷ αὐτὴ κεντοῦσε κάτι βελουδένιες παντούφλες τοῦ πατέρα της. Στὸ βάθος ὡστόσο ἡ Καμίλλη ἦταν χωριατοπούλα. Στὸ καλύτερο σημεῖο τοῦ ποιήματος, ἔλεγε ἀδιάφορα:

—Ἄ, λάθος! ἔκανα δυὸ βελονιὲς παραπάνω στὴν παντούφλα μου.

Ἐγὼ τότε θύμωνα κι' ἔκλεινα τὸ βιβλίο. Ἀλλὰ δὲν μαλώναμε ποτέ. Κι' ἂν καμμιὰ φορὰ ἔκανα δυὸ-τρεῖς μέρες νὰ πάω, ἡ Καμίλλη μοῦστελνε μὲ τὸν ὑπηρέτη ἕνα σημείωμα, γραμμένο σὲ χαρτὶ μὲ τὴν ἐτικέττα τοῦ καταστήματος, καὶ μὲ προσκαλοῦσε. Κι' ἔτσι εἴμαστε οἱ καλύτεροι φίλοι, κι' ὁ Πιερὸτ πετοῦσε ἀπὸ τὴ χαρά του ποὺ μᾶς ἔβλεπε μαζί.

Τέλος, εἶχα πάρει τὴν ἀπόφαση νὰ ζητήσω ἀπὸ τὸν Πιερὸτ τὴν κόρη του, ἀλλὰ περίμενα (καὶ σ' αὐτὸ εἴχαμε μείνει σύμφωνοι μὲ τὴν Καμίλλη) νὰ τελειώσω πρῶτα... τὸ μεγάλο ποίημα, ποὺ ἔγραφα τότε!

Η'

«Τὸ κριτήριό σου!»

Ἐπιτέλους, τὸ τελείωσα τὸ περίφημο αὐτὸ ποίημα. Μοῦ εἶχε φάει τρεῖς μῆνες καί, θυμοῦμαι, ὅταν ἔγραφα τοὺς τελευταίους στίχους, ἔτρεμα ὅλος ἀπὸ τὴ χαρὰ καὶ τὴ συγκίνησή μου.

Ἦταν μεγάλο γεγονός. Ὁ Ζὰκ θυμήθηκε γιὰ μιὰ στιγμὴ τὰ παλιά του καὶ μοῦ ἔδεσε ἕνα θαυμάσιο τετράδιο μὲ κόκκινο χαρτόνι, καὶ κάθησε ν' ἀντιγράψει μόνος του καθαρὰ-καθαρὰ ὁλόκληρο τὸ ποίημα. Σὲ κάθε στίχο λοιπόν, τὸν ἄκουγα νὰ ἐκδηλώνει τὸ θαυμασμό του.

Ἐγὼ ὅμως δὲν εἶχα πεποίθηση στὴν ἀξία τοῦ ἔργου μου. Ὁ Ζὰκ μ' ἀγαποῦσε πολὺ κι' ἡ κρίση του δὲν ἦταν ἀμερόληπτη. Δυστυχῶς ὅμως δὲν ἐγνώριζα καὶ κανένα ἄλλον νὰ ζητήσω τὴ γνώμη του.

Κι' ὅμως, στὸ γαλακτοπωλεῖο ὅπου ἔτρωγα, εἶχα εὐκαιρίες νὰ κάμω γνωριμίες. Ἔτρωγαν ἐκεῖ καμμιὰ εἰκοσαριὰ νέοι, συγγραφεῖς. ζωγράφοι, ἀρχιτέκτονες ἢ λίγο ἀπ' ὅλ' αὐτά. Μερικοὶ ἀπ' αὐτοὺς τώρα εἶναι διάσημοι καὶ τὰ ὀνόματά τους φιγουράρουν διαρκῶς στὶς ἐφημερίδες.

Ἔκαναν μεγάλες συζητήσεις μεταξύ τους καθεμέρα καὶ μὲ δέχτηκαν στὴν παρέα τους μὲ πολλὴ καλοσύνη. Ἀλλὰ ἐγὼ ἤμουν δειλὸς καὶ δὲ μιλοῦσα. Ἄκουγα μόνο μὲ προσοχή.

Μαζὶ μὲ τοὺς ἄλλους, ἦταν κι' ἕνας ποὺ τὸν φώναζαν «Μπαγκαβάτ». Δὲν ἦταν τὄνομά του αὐτό, ἀλλὰ ὁ τίτλος ἑνὸς ἀπὸ τὰ ποιήματά του. Ὁ ποιητὴς ἦταν εἰδικὸς στὰ ἰνδικὰ ποιήματα καὶ μᾶς ἀπάγγελνε ἕνα κάθ' ἑβδομάδα.

Οἱ τίτλοι τους ἦταν ἀρκετὰ παράδοξοι, — Ἀκμασάνα, Δασαράθα, Μπρακεράτα, Βισδαμίτρα κλπ., — ἀλλὰ καὶ τὸ περιεχόμενό τους φαίνεται πὼς ἦταν πολὺ ἐνδιαφέρο, γιατὶ κάθε φορὰ ποὺ τὰ διάβαζε, χαλοῦσε ὁ κόσμος ἀπὸ τὰ χειροκροτήματα καὶ τὶς ζητωκραυγές. Μερικοὶ ἔκλαιγαν καὶ σκούπιζαν τὰ δάκρυά τους μὲ τὶς πετσέτες τους.

Ἐμένα ὅμως δὲν μ' ἐνθουσίαζαν αὐτὲς οἱ φωνὲς κι' οἱ χτυπητὲς ὁμοιοκαταληξίες τοῦ περίεργου αὐτοῦ ποιητή. Μοῦ φαίνεται μάλιστα πὼς κι' ὁ διπλανός μου, ἕνας γέρος λιγόλογος καὶ πάντα συλλογισμένος, εἶχε τὴν ἴδια ἰδέα γιὰ τὸ Μπαγκαβάτ. Ὁ διπλανός μου αὐτὸς ἦταν, καθὼς ἔλεγαν, ἕνας βαθὺς καὶ δυνατὸς φιλόσοφος, ποὺ τὸν σεβόνταν ὅλοι· γι' αὐτὸ ἡ κρυφή μου ἐπιθυμία ἦταν νὰ τὸν γνωρίσω καὶ νὰ τοῦ δείξω τὸ ποίημά μου.

Ἕνα βράδυ τοῦ πρόσφερα στὸ τραπέζι μου ἕνα ρακὶ κι' ὁ φιλόσοφος δέχθηκε. Ἤπιαμε μαζί, μιλήσαμε γιὰ τὸ Μπαγκαβὰτ καὶ γιὰ διάφορα φιλολογικὰ ζητήματα, καὶ μοῦ φάνηκε ὅτι εἶχε πολὺ καλὲς διαθέσεις μαζί μου. Ἔκριναν τότε κατάλληλη τὴ στιγμὴ κι' ἔβγαλα ἀπὸ τὴν τσέπη μου τὸ χειρόγραφό μου. Ἐκεῖνος μὲ κοίταξε μὲ ἠρεμία καὶ τὴ στιγμὴ ἀκριβῶς ποὺ ἑτοιμαζόμουν ν' ἀρχίσω, μοῦπιασε τὸ χέρι καὶ μοῦ εἶπε:

— Νέε μου, περιττὸ ν' ἀρχίσεις, πρὶν μοῦ πεῖς ποιὸ εἶναι τὸ κριτήριό σου.

Ἐγὼ τὸν κοίταξα μὲ στενοχώρια.

— Τὸ κριτήριό σου! ἔκαμε πιὸ δυνατὰ ὁ φιλόσοφος. Πές μου ποιὸ εἶναι τὸ κριτήριό σου;

Τὸ κριτήριό μου! Οὔτε εἶχα, οὔτε ἤξερα καλὰ-καλὰ τί θὰ πεῖ αὐτό... Κοκκίνισα, σάστισα καὶ φαίνεται ὅτι ἐκεῖνος μὲ κατάλαβε.

— Πῶς; εἶπε μὲ θυμό. Δυστυχισμένε νέε, δὲν ἔχεις κριτήριο!.. Περιττὸ τότε νὰ μοῦ διαβάσεις τὸ ποίημά σου... Ξέρω ἀπὸ πρὶν τί ἀξίζει!..

Ἤπιε δυὸ-τρία ποτηράκια κρασὶ ἀκόμη, πῆρε τὸ καπέλλο του κι' ἔφυγε.

Ὅταν εἶπα τὸ βράδυ τὴν περιπέτειά μου στὸ Ζάκ, ὁ καλός μου ἀδελφὸς ἔβαλε τὶς φωνές.

— Ἀκοῦς ἐκεῖ τὸ βλάκα! Τί εἶναι αὐτὰ τὰ κριτήρια καὶ ποῦ τὰ πουλᾶνε, παρακαλῶ; Δὲν τοῦλεγες ὅτι εἶναι ἠλίθιος μὲ περικεφαλαία;

Κι' ὁ καϊμένος ὁ Ζὰκ ἦταν κατακόκκινος ἀπ' τὸ θυμό του, γιὰ τὴν προσβολὴ ποὺ εἶχε πάθει ἡ φιλολογικὴ παραγωγὴ τῆς οἰκογενείας μας.

—Ἄκου δῶ, Δανιήλ! μοῦ εἶπε ὕστερα. Ἀφοῦ θέλεις νὰ διαβάσεις τὸ ποίημά σου, νὰ τὸ διαβάσεις τὴν Κυριακή, στοῦ Πιερότ.

— Στοῦ Πιερότ!.. Τί λές, Ζάκ!

— Γιατὶ ὄχι; Ὁ ἴδιος δὲν καταλαβαίνει, ἀλλὰ ἡ Καμίλλη μπορεῖ νὰ νοιώσει τὴν ἀξία του, κι' ἡ κυρία Τρυμπόν, ξέρεις, εἶναι πολὺ διαβασμένη. Ὕστερα ὁ Πιερρὸτ γνωρίζει κι' ἄλλους ἀνθρώπους μορφωμένους καὶ θὰ τοὺς καλέσει γιὰ τὴν περίσταση αὐτή... Θέλεις νὰ τοῦ κάμω λόγο;

Ἡ ἰδέα νὰ μὲ κρίνουν οἱ Πιερὸτ κι' οἱ Λαλουὲτ (οἱ πορσελανάδες, γιὰ τὸ Θεό!) δὲ μ' ἐνθουσίαζε. Εἶχα ὅμως τόση μανία νὰ διαβάσω κάπου τοὺς στίχους μου, ὥστε δέχτηκα τὴν πρόταση τοῦ Ζάκ, κι' αὐτὸς τὴν ἄλλη μέρα μί-

λησε τοῦ Πιερότ. Ἄραγε ὁ Πιερὸτ κατάλαβε ἀκριβῶς τί τοῦ ζητοῦσαν; Ἀμφιβάλλω. Πάντως ὅμως τοῦ τύχαινε μιὰ εὐκαιρία νὰ εὐχαριστήσῃ τὰ παιδιὰ τῆς Κυρίας κι' ὁ καλὸς ἄνθρωπος δέχτηκε δίχως νὰ διστάσει. Τὴν ἄλλη μέρα ἔστειλε κιόλας τὶς προσκλήσεις.

Προσκάλεσε ὅ,τι ὑπῆρχε πιὸ ἐκλεκτὸ στὸν κόσμο τῆς πορσελάνης. Κι' ὅλοι εἶχαν πάρει ἕνα ὕφος τόσο σοβαρὸ γιὰ νὰ κρίνουν τὰ ποιήματα ποὺ θἄκουγαν, ὥστε ὁμολογῶ ὅτι αἰστάνθηκα βαθειὰ συγκίνηση ὅταν τοὺς εἶδα. Κάθησα μπροστὰ στοὺς κριτές μου, μὲ τὴ ράχη στὸ πιάνο. Ὅλοι μὲ κοίταζαν στὰ μάτια καί, μέσα στὴ βαθειὰ σιωπή, ἄρχισα μὲ συγκίνηση τὴν ἀπαγγελία...

Τὸ ποίημά μου εἶχε τὸν τίτλο «Ἀγροτικὸ Δράμα» κι' ἦταν πραγματικῶς ἕνα ἔμμετρο δράμα μὲ κυριώτερα πρόσωπα τὶς πεταλούδες, τὰ ἔντομα, τὰ πουλιά.

(Ἀκολουθεῖ) ΜΙΧ. Δ. ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΟ ΠΑΙΔΙ ΜΕ ΤΑ ΨΩΜΕΝΙΑ ΠΑΠΟΥΤΣΙΑ

— Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγ. καὶ τέλος—

Ἡ μητέρα ἀνησύχησε καὶ πῆγε στὸν ἱερέα.

— Θὰ ξαγρυπνήσω κοντά σου ἀπόψε, τῆς εἶπε, καὶ θὰ ρωτήσω τὸ μικρὸ φάντασμα· ξέρω τὰ λόγια ποὺ πρέπει νὰ λέμε στάθῶα πνέμματα.

Ὁ Χὰνς πρόβαλε τὴν ὁρισμένη ὥρα κι' ὁ ἱερέας τὸν βίαζε νὰ πῇ τί τὸν βασάνιζε στὸν πέρα κόσμο.

— Εἶναι αὐτὰ τὰ ψωμένια παπούτσια ποὺ μὲ τυραννοῦν καὶ μ' ἐμποδίζουν ν' ἀνεβῶ τὴ διαμαντένια σκάλα τοῦ Παραδείσου. Ἀσήκωτα τὰ νιώθω στὰ πόδια μου! Σὰ βαρειὲς χάλκινες μπότες. Δὲ μπορῶ νὰνεβῶ παρὰ τρία σκαλιά, καὶ πόσο πικραίνουμαι, γιατὶ βλέπω ἐκεῖ πέρα, πάνω σὲ μιὰ νεφέλη, μιὰ συντροφιὰ ἀπὸ ὄμορφα Χερουβεὶμ μὲ τὰ ρόδινα φτερά τους, ποὺ μὲ φωνάζουν νὰ παίξω. Στὰ χέρια τους κρατοῦν ἀσημένια καὶ χρυσὰ παιχνίδια.

Ἀφοῦ εἶπε αὐτὰ τὰ λόγια, ὁ Χὰνς χάθηκε· κι' ὁ ἱερέας, ποὺ ἡ μητέρα τοῦχε κάνει τὴν ἐξομολόγησή της, τῆς εἶπε:

— Ἔκανες ἕνα μεγάλο κρῖμα· μόλυνες τὸ καθημερινὸ ψωμί, τἅγιο ψωμί, τὸ ψωμὶ τοῦ καλοῦ Θεοῦ, τὸ ψωμὶ ποὺ ὁ Χριστὸς στὸ στερνό του δεῖπνο διάλεξε γιὰ νὰ παρουσιάσῃ τὸ Σῶμα Του. Κι' ἀφοῦ ἀρνήθηκες μιὰ φέτα στὸ φτωχὸ ποὺ πρόβαλε στὸ κατώφλι σου, ἔφτιαξες παπουτσάκια γιὰ τὸ παιδί σου. Πρέπει νἀνοίξουμε τὴν κάσσα, νὰ τραβήξουμε τὰ παπουτσάκια καὶ νὰ τὰ κάψουμε στὴ φωτιὰ ποὺ ὅλα τὰ ἐξαγνίζει.

Ὁ ἱερέας, ἡ μητέρα κι' ὁ νεκροθάφτης πῆγαν στὸ κοιμητήρι. Μὲ τέσσερις σκεπαρνιὲς ἔβγαλαν τὸ φέρετρο, τὸ ἄνοιξαν. Ὁ Χὰνς ἦταν ξαπλωμένος μέσα ὅπως τὸν εἶχε βάλει ἡ μητέρα του, μὰ ἡ μορφή του εἶχε μιὰν ἔκφραση ἀνείπωτου πόνου.

Ὁ ἱερέας τράβηξε ἥσυχα ἀπ' τὰ πόδια τοῦ νεκροῦ τὰ ψωμένια παπουτσάκια, καὶ τἄκαψε μόνος του στὴ φλόγα ἑνὸς κεριοῦ, ψιθυρίζοντας μιὰ προσευχή.

Ὅταν ἦρθε ἡ νύχτα, ὁ Χὰνς πρόβαλε γιὰ στερνὴ φορὰ στὴ μητέρα του. Μὰ τώρα ἦταν χαρούμενος, ρόδινος, γελαστός. Δίπλα του πετοῦσαν δυὸ Χερουβεὶμ, ποὺχαν γίνει κιόλα φίλοι του. Εἶχε φωτεινὲς φτερούγες κι' ἕνα διαμαντένιο διάδημα.

— Ὦ, μαννούλα, τί εὐτυχία!.. Τί ἀπόλαυση!.. Πόσο εἶναι ὄμορφοι οἱ κῆποι τοῦ Παραδείσου!.. Παίζουμε ὁλόενα κι' ὁ καλὸς Θεὸς ποτὲ δὲ μᾶς μαλώνει...

. . . . . .

Τὴν ἄλλη μέρα, ἡ μητέρα ξαναβρῆκε τὸ γιό της στὸν οὐρανό, γιατὶ πέθανε μόλις γλυκοχάραζε ἡ αὐγή, μὲ τὸ μέτωπο σκυμμένο στὸ ἀδειανὸ λίκνο.

(Théophile Gautier) ΛΙΛΑ ΚΑΡΑΚΑΛΟΥ

ΠΡΩΙΝΗ ΔΙΑΘΕΣΗ

Σήμερα γύρο μου σιωπὴ
μὲ δένει, καὶ μιὰ δυνατὴ
ἐπιθυμία
τραντάζει με γιὰ ὅ,τι ἀγαθό,
ποὺ μ' ἀγαπάει σὰν ἀδερφὸ
στὴ δυστυχία.

Καὶ σέ, πνοή μου ἀκριβή,
σὲ δίνω τούτη τὴ στιγμὴ
σ' ὅ,τι πονεῖ με.
Μὰ τί διάθεση ἀγαθὴ
μὲ βρῆκε τοῦτο τὸ πρωΐ;
Καλὸς ποὺ εἶμαι!

ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΙΣΚΗΡΑΣ

ΣΠΙΡΤΟ ΜΟΝΑΧΟ

[ΑΝΑΤΝΩΣΜΑ ΓΙΑ ΠΟΛΥ ΜΙΚΡΑ ΠΑΙΔΙΑ]

Δ'.

Ὁ καϊμένος ὁ Ἀκεψιμὰς τὸ παραδέχτηκε.

—Ἔχεις δίκιο, μάννα! εἶπε. Ἔπρεπε νὰ δέσω τὶς ρόδες μὲ σκοινὶ καὶ νὰ τὶς τραβήξω νὰ κυλήσουν. Ἀλλὰ δὲ μοῦκοψε τὸ ξερό μου!

Ἡ κυρὰ-Γιάνναινα συγκινήθηκε.

— Μὴ λὲς ξερὸ τὸ κεφάλι σου, παιδί μου! εἶπε. Εἶναι πολὺ χλωρό, ἔννοια σου, κόβει καλά, κι' ἅμα προσέχεις, ἐσὺ τὰ καταλαβαίνεις ὅλα!

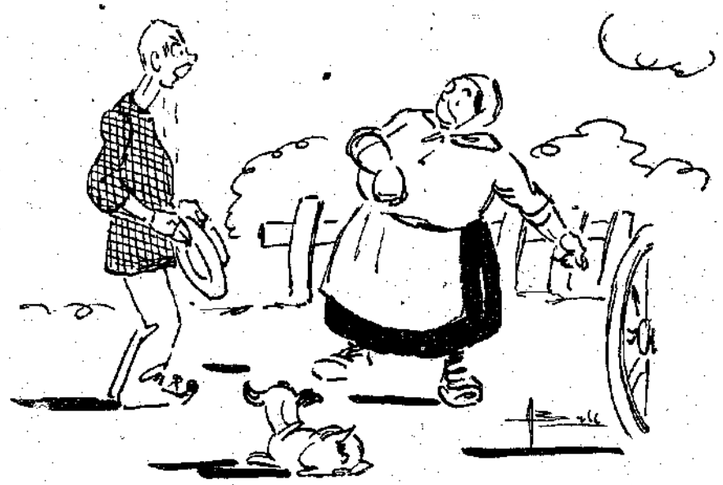

— Ναί, μάννα, εἶπε ὁ Ἀκεψιμὰς· ἄλλη φορὰ θὰ προσέχω. Κι' αὐτὸ ποὺ ἔκανα σήμερα, δὲ θὰ τὸ ξανακάνω.

— Μπράβο, παιδί μου! φώναξε ἡ κυρὰ-Γιάνναινα. Καὶ τώρα, ἅμα ξεκουραστῆς λιγάκι, πήγαινε στῆς θειᾶς σου νὰ σοῦ δώσῃ τὸ κρέας. Ξέρεις, σήμερα ἔσφαξε τὸ μοσχάρι της καὶ μοῦ φύλαξε καὶ μένα ἕνα καλὸ κομμάτι, γιὰ νὰ περάσουμε τὶς γιορτές. Ἐννοεῖς ὅμως, θὰ τῆς τὸ πληρώσω...

—Ἐννοῶ, μητέρα, ἐννοῶ. Καὶ θὰ πάω ἀμέσως.

— Νὰ πᾶς, παιδί μου. Κοίταξε μόνο μὴν τὰ καταφέρεις πάλι σὰν τὶς ρόδες.

—Ὄχι, ὄχι, μὴ φοβᾶσαι! φώναξε ὁ Ἀκεψιμάς.

Κι' ἀφοῦ ξεκουράστηκε λίγο, ξεκίνησε νὰ πάῃ στῆς θειᾶς του γιὰ τὸ κρέας.

(Ἀκολουθεῖ) Η ΚΥΡΑ-ΜΑΡΘΑ

ΜΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΥΝΗΓΙΟΥ

Ὁ κ. Περνὰ ἦταν ἀπὸ δυὸ χρόνια διοικητὴς μιᾶς ἐπαρχίας τῆς γαλλικῆς ἀποικίας τοῦ Ἀννάμ. Ὁ κ. ὑπουργὸς τὸν θεωροῦσε ἕναν ἀπὸ τοὺς καλύτερους ὑπαλλήλους κι᾽ ἔδειχνε πάντα τὸ θαυμασμό του, γιατὶ στὴν ἐπαρχία αὐτὴ οἱ κάτοικοι πλήρωναν πρόθυμα τοὺς φόρους καὶ πολλὰ γίνονταν χρήσιμα ἔργα.

Βέβαια, ὁ κ. Περνά, γιὰ νὰ φέρει τὰ καλὰ αὐτὰ ἀποτελέσματα, δὲν καθόταν μὲ σταυρωμένα τὰ χέρια. Βρισκόταν διαρκῶς στὸ πόδι, καὶ τὸ γκρίζο «τορπέδο» του ἔτρεχε ὁλοένα στὰ διάφορα σημεῖα τῆς ἐπαρχίας... Ὡστόσο, ἔβρισκε καιρὸ νὰ διασκεδάζει μὲ μιὰ ἀσχολία, ποὺ τοῦ εἶχε γίνει ἀληθινὸ πάθος: τὸ κυνήγι. Κάθε Σάββατο, ἔφευγε ἀπὸ τὴν πρωτεύουσά του κι᾽ ἔστηνε μιὰ σκηνὴ μέσα στὸ δάσος. Μόλις νύχτωνε, ἀναβε μιὰ εἰδικὴ συσκευὴ μὲ προβολέα ἀπὸ ἀσετυλίνη, κι᾽ ἔρριχνε τὸ φῶς της πάνω στὶς δαντελλωτὲς φτέρες καὶ στοὺς γκρίζους κορμοὺς τῶν δέντρων. Κρυβόταν ὕστερα στοὺς πυκτοὺς θάμνους καὶ περίμενε.

Ξαφνικά, δυὸ φωτεινὰ σημεῖα ξεχώριζαν. Κάποιο ζῶο στεκόταν καὶ κοίταζε. Γιατὶ ὅλων τῶν ζώων τὰ μάτια, (ἐκτὸς ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ χοίρου,) ἔχουν φωσφόρο. Σὲ τέτοιες στιγμὲς φτάνει νὰ σκοπεύσει κανεὶς ἀνάμεσα στὰ δυὸ λαμπερὰ σημάδια, γιὰ νὰ σκοτώσῃ σίγουρα τὸ ζῶο.

Ἕνα πρωΐ, οἱ ἰθαγενεῖς πῆγαν κι᾽ εἰδοποίησαν τὸν διοικητή, ὅτι κάποια τίγρη τριγύριζε ἔξω ἀπὸ τὸ χωριό. Τὸ θηρίο φαινόταν καὶ πεινασμένο, γιατὶ ἔκλεβε ἀρνιά, γουρούνια, καὶ τὴν περασμένη νύχτα εἶχε ἁρπάξει ἕνα βώδι. Εἶχαν παρακολουθήσει τὰ ἀχνάρια του ἕως τὴν ἀρχὴ τοῦ δάσους· ἀλλ᾽ ἀπὸ κεῖ καὶ πέρα χάνονταν μέσα στὰ ξερὰ φύλλα.

Ὁ κ. Περνὰ χάρηκε πολὺ μ᾽ αὐτὴ τὴν ὡραία εὐκαιρία, κι᾽ ἀμέσως φόρτωσε στὸ αὐτοκίνητό του τὴ σκηνὴ καὶ τὰ ὅπλα του, καὶ ξεκίνησε. Ἔφτασε μὲ τὸ σούρουπο στὸ δάσος, ἄφησε τ᾽ αὐτοκίνητό του στὸ σωφὲρ καὶ πῆρε ἕναν ἀραμπά, μαζί μ᾽ ἕνα χωρικὸ ποὺ ἤξερε καλὰ τὰ κατατόπια τοῦ δάσους.

Ὁ διοικητὴς ἀνέβηκε στὸ πρωτόγονο αὐτὸ ἁμάξι, (φαντασθῆτε, ρόδες ἀπὸ σανίδες γεμάτες, χωρὶς ἀχτίνες καὶ κενά,) καὶ τὰ δυὸ βώδια ξεκίνησαν ἀργὰ-ἀργά. Ὁ φωτεινὸς προβολέας ἔρριχνε πάνω στὰ κλαριὰ ἕνα ἀσπροκίτρινο φῶς. Ξαφνικά, φάνηκαν δυὸ μικροὶ κόκκινοι κύκλοι: κάποιο ἐλάφι ποὺ τὸ τράβηξε τὸ φῶς.

Ὁ κυνηγὸς σημάδεψε κι᾽ ἀμέσως ἀκούστηκε ἕνας πυροβολισμός, ποὺ ἀντιλάλησε σὰ βουητὸ μέσα στὸ δάσος. Ἀκολούθησαν τὶς στάλες ἀπὸ τὸ αἷμα καὶ βρῆκαν τὸ ζῶο νὰ ξεψυχᾷ κάτω ἀπὸ μιὰ φτέρη. Τόδεσαν στὸ πίσω μέρος τοῦ ἀραμπᾶ, καὶ ξεκίνησαν πάλι μὲ τὰ ράθυμα βήματα τῶν βωδιῶν.

Τώρα ὅμως, τὰ βώδια τέντωναν τ᾽ αὐτιά τους καὶ μύριζαν ἀνήσυχα τὸν ἀέρα. Μέσα στὴ σιωπὴ τῆς νύχτας, τὸ αἷμα τοῦ ἐλαφιοῦ ἔτρεχε στάλα-στάλα πάνω στὰ ξερὰ φύλλα. Τὰ βώδια φαίνονταν πολὺ ἐκνευρισμένα. Σταμάτησαν μονομιᾶς, τρέμοντας πάνω στὰ πόδια τους, κι᾽ ἔβγαλαν κάτι μουκανητὰ γεμάτα ἀπελπισία. Δὲν εἶχαν τὴ δύναμη νὰ προχωρήσουν, μ᾽ ὅλο ποὺ ὁ ὁδηγὸς τὰ χτυποῦσε ἀλύπητα. Ἄξαφνα, ἀπὸ πίσω ἀκούστηκε ἕνας τρομερὸς βρυχηθμός, ὁ βρυχηθμὸς τοῦ θηρίου ποὺ γυρεύει τροφή.

Ἡ τίγρη εἶχε μυριστεῖ τὸ αἷμα ποὺ ἔσταζε ἀπὸ τὸν ἀραμπά, κι᾽ ἔτρεχε ἀπὸ πίσω, τσακίζοντας ξύλα καὶ κλαριὰ στὸ διάβα της. Ὁ διοικητής, μὲ τὴν καραμπίνα στὸ σημάδι, ἔψαχνε τοῦ κάκου μέσα στὰ σκοτάδια· ἀλλὰ τίποτα δὲ φαινόταν ἀτὸ φῶς τοῦ προβολέα. Τὰ πυκνὰ φύλλα φαίνεται πὼς ἔκρυβαν τὰ μάτια τῆς τίγρης.

Τότε τὰ βώδια ὁρμήσαν σὰν τρελλὰ μπροστά τους κι᾽ ἔτρεχαν μ᾽ ἕνα βαρὺ καὶ βιαστικὸ τρέξιμο, ἐνῶ ὁ ἀραμπὰς τιναζόταν καὶ χοροπηδοῦσε πάνω στὰ ἐμπόδια τοῦ δρόμου. Ὁ κ. Περνὰ κι᾽ ὁ ὁδηγὸς εἶχαν πιαστεῖ σφιχτὰ στὶς σανίδες γιὰ νὰ μὴν πέσουν, καὶ περίμεναν μὲ τρόμο τὸ τέλος αὐτοῦ τοῦ ἐφιάλτη, ἐνῶ ἀπὸ πίσω τους ἀκουγόταν, πότε κοντά, πότε μακρυά, τὸ οὐρλιασμα τοῦ θηρίου...

Ὕστερα ἡσύχασαν ὅλα... Τὰ βώδια σταμάτησαν κι᾽ ἄρχισαν πάλι νὰ περπατοῦν ἥσυχα. Οἱ δυὸ κυνηγοὶ κοίταζαν περίεργα τὸ δάσος. Ποῦ εἶχαν φτάσει μὲ τὸ τρελλὸ ἐκεῖνο τρέξιμο τῶν βωδιῶν; Ὁ γέρος ἀραμπατζὴς κατάφερε νὰ ὁδηγηθεῖ καλὰ ἀπὸ σημάδια, ποὺ μόνο αὐτὸς τὰ ἤξερε, (λ χ. ἀπὸ τὰ βρύα τῶν δέντρων κι᾽ ἀπὸ τὴν κλίση τῶν κορμῶν,) καὶ νὰ βγάλει τὸν ἀραμπὰ σ᾽ ἕνα δρόμο.

Σχεδὸν ἀμέσως, ὁ κ. Περνὰ ἄφησε μιὰ φωνή. Στὸ φῶς τοῦ προβολέα του, εἶδε νὰ λάμπουν ἐκεῖ κάτω στὸ βάθος τοῦ δρόμου δυὸ μεγάλα, τεράστια χρυσὰ μάτια.

—Ἡ τίγρη! εἶπε.

— Αὐτὴ εἶναι! εἶπε κι᾽ ὁ ὁδηγός.

Ὁ διοικητὴς σημάδεψε καὶ πυροβόλησε ἀνάμεσα στὰ δυὸ φωτεινὰ σημάδια.

Ἀλλὰ τότε ἀκούστηκε μιὰ ἀνθρώπινη φωνή... Ὁ κ. Περνὰ ὁρμησε ἀνήσυχος νὰ ἰδεῖ τί εἶχε συμβεῖ,— κι᾽ εἶδε ὅτι μὲ τὴ σφαῖρα του εἶχε τρυπήσει καταμεσίς... τὴ μηχανὴ τοῦ αὐτοκινήτου του! Ὁ σωφὲρ ἔτρεμε ὁλόκληρος ἀκόμα κι᾽ εἶχε χάσει τὴ μιλιά του. Πῶς γλύτωσε κι᾽ αὐτός!

Τὰ βώδια, βλέπετε, εἶχαν κάμει βόλτα κι᾽ εἶχαν ξαναγυρίσει στὸ δρόμο τοῦ χωριοῦ, ὅπου ὁ κ. Περνὰ εἶχε ἀφήσει τ᾽ αὐτοκίνητό του. Κι᾽ εἶχε πάρει τὴν ἀντανάκλαση τοῦ προβολέα του πάνω στὰ φανάρια τοῦ αὐτοκινήτου γιὰ μάτια θηρίου!

(Ἀπὸ τὸ γαλλικὸ) ΠΕΤΡΟΣ ΠΥΡΓΩΤΟΣ

Ο ΓΕΝΙΤΣΑΡΟΣ

ΔΙΗΓΗΜΑ

Ἐκεῖνο τὸ βράδυ, στὸ τραπέζι, εἶχανε φάρια. Ἦταν ἀπὸ τὰ πιὸ νόστιμα καὶ τὰ πιὸ φρέσκα σαφρίδια ποὺ εἶχαν φάει ποτέ. Τὰ πέτυχε ὁ κὺρ-Νικόλας τὸ μεσημέρι, γυρίζοντας σπίτι. Ἐκεῖ ποὺ πήγαινε, λέει, στὴν προκυμαία, βλέπει ἕνα γεροντάκι, ποὺ σήκωνε στὸν ὦμο του ἕνα πελώριο καλάμι. Στὸ ἄλλο χέρι βαστοῦσε ἕνα καλάθι. Ἔ, λοιπόν, μέσα σ᾽ αὐτὸ τὸ καλάθι ἦταν τὰ σαφρίδια! Ὁ κὺρ-Νικόλας τ᾽ ἀγόρασε ἀπὸ τὸ γέρο ὅσα-ὅσα. Φρέσκο ψάρι, τῆς ἡμέρας, ποῦ νὰ τὸ πετύχῃς! Οὔτε μιὰ φορὰ τὸ χρόνο.

Ἡ γυναίκα του ὅμως, εἴτε γιὰ νὰ τὸν πειράξῃ, εἴτε γιατὶ ἦταν πειραγμένη ἡ ἴδια ἐπειδὴ δὲν τὰ μαγείρεψε ὅπως ἤθελε κείνη, —πλακί,— τοῦ ἔλεγε πὼς τὸν γελάσαν, ὅπως πάντα, καὶ πὼς τὰ ψάρια ποὺ ξεφάχνιζαν τώρα, ἦταν τουλάχιστο μιᾶς ἑβδομάδας καὶ τὰ εἶχαν στὸν πάγο. Σιγὰ νὰ μὴν ἦταν ἑνὸς μηνός! Ὁ κὺρ-Νικόλας τὸ ἔπερνε στὰ σοβαρὰ κι᾽ ἐπέμενε πὼς ἦταν φρέσκα. Ἀπὸ ψαράνθρωπο τὰ πῆρε, ποὺ βαστοῦσε καὶ καλάμι, τί διάβολο! Δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ τὰ ἔπιασε τὸ ἴδιο πρωΐ.— Μπά! καὶ τί πὼς βαστοῦσε καλάμι; ἔλεγε ἡ γυναίκα του. Μποροῦσε νἄταν καὶ μπακάλης καὶ φουρνάρης, καὶ νὰ βαστοῦσε καλάμι. Τὸ ράσο δὲν κάνει τὸν παπά,—τὸ καλάμι δὲν κάνει τὸν ψαρά, ἤθελε νὰ πῇ ἡ κυρὰ-Ρήνη.

Σ᾽ ὅλη αὐτὴ τὴν ἱστορία, ὁ κὺρ-Νικόλας ἔφταιγε. Γιατὶ ἔλεγε, πὼς καλὰ ἦταν ψαρόσουπα, καλὰ ἦταν πλακί, μὰ πολὺ καλύτερα ἦταν τηγανητά. Τρελαινόταν γιὰ ψάρι τηγανητό! Κι᾽ ἐπειδὴ ἦταν ὁ «ἀρχηγὸς» τῆς οἰκογένειας, τὰ ψάρια γίνανε τηγανητά. Ἐνῶ ἂν γινόταν πλακί, μποροῦσε νὰ ἔλειπε ἡ συζήτηση.

Ὁπωσδήποτε, ἦταν καὶ δυὸ ποὺ τρώγανε χωρὶς ν᾽ ἀνακατεύουνται: ὁ Πέτρος κι᾽ ἡ Ἑλένη. Ὁ Πέτρος ἦταν δεκάξη χρονῶν παληκάρι, «γυμνασιόπαις», ποὺ μόλις τελευταῖα ἄρχισε νὰ πέρνῃ τὸν τίτλο τοῦ «ὑπαρχηγοῦ» τῆς οἰκογένειας καὶ ν᾽ ἀκοῦνε κι᾽ αὐτουνοῦ τὴ γνώμη. Ἡ Ἑλένη ἡ καϊμένη, ἡ ἀδελφή του, ποὺ ἦταν τρία χρόνια μικρότερή του, δὲν εἶχε κανένα τίτλο. Γνώμη ὅμως εἶχε, καὶ πολλὲς φορὲς πιὸ σοφὴ ἀπ᾽ τοῦ ἀδελφοῦ της.

Στὸ τραπέζι, λοιπόν, τρώγανε τέσσερις. Ἀλλὰ καὶ κάτω ἀπ᾽ τὸ τραπέζι τρώγαν ἄλλοι τέσσερις: ἡ κυρὰ-Φρίσσα μὲ τὰ τρία παιδιά της, τὰ δυὸ ἀγόρια καὶ τὸ ἕνα κορίτσι... Ἡ διαφορὰ ἦταν ποὺ αὐτοὶ ποὺ τρώγανε κάτω ἀπ᾽ τὸ τραπέζι, τραγουδοῦσαν κιόλας. Τὸ τραγούδι τους ἔφθανε σ᾽ αὐτοὺς ποὺ τρώγανε ἀπάνω, καὶ θὰ ὑψωνόταν ἀσφαλῶς ἴσαμε τὸν οὐρανό, ἂν δὲν ὑπῆρχε τὸ ταβάνι. Ἦταν ἕνας γλυκύτατος ὕμνος γιὰ τὴ μυρωδιὰ τοῦ ψαριοῦ, ποὺ ἄρχιζε ἔτσι:

Σὲ γνωρίζω ἀπ᾽ τὴν ψαρίλα,
Μυρωδούλα μαγική,
ποὺ καρδιῶν ἀνοίγεις φύλλα
καὶ τὴν ὄρεξη πολύ!
Ἀπ᾽ τὰ κόκκαλα βγαλμένη
τῶν ψαριῶν τὰ τρυφερά,
κι᾽ εἴτε ὠμή, εἴτε ψημένη,
χαῖρε, ὦ, χαῖρε, Μυρωδιά!

Τὸν ὕμνο αὐτὸ τὸν ψέλναν σὲ ντουέτο, τρίο ἢ κουαρτέτο. Ποῦ νἄταν κι᾽ ὁ ἄντρας τῆς κυρὰ-Φρίσσας, τὸ θηρίο, νὰ τραγουδοῦσε μπάσο! Τότε νἄκουγες ἁρμονία. Ἀλλὰ κι᾽ ἔτσι ποὺ ἦταν, τὰ καταφέρνανε θαυμάσια. Τὰ νιαουρίσματά τους κλείνανε τόσο πάθος, ὥστε κι᾽ αὐτὸς ὁ κὺρ-Νικόλας, ποὺ εἶχε τὴν πιὸ σκληρὴ καρδιά, συγκινιόταν κι᾽ ἔρριχνε κάπου-κάπου κανένα κόκκαλο ἢ κεφάλι ψαριοῦ μέσα στὴ φαγιάντσα ποὺ εἶχαν βάλει μπροστὰ στὴν κυρὰ-Φρίσσα καὶ τὰ γατάκια της, γιὰ νὰ μὴ λερώνουν τὸ πάτωμα.

Οἱ ὀχτὼ ποὺ σχημάτιζαν τὶς δυὸ οἰκογένειες, εἶχαν ἀποφάει. Ὁ κὺρ-Νικόλας, εὐχαριστημένος,— καὶ ποιὸς δὲν εἶναι ἅμα εἶναι χορτάτος;—κατέβαζε τὸ κρασάκι του, τὸ «ξεπλυντήρι» ὅπως τὄλεγε, σιγὰ-σιγὰ γιὰ νὰ τὸ καταλαβαίνῃ καλύτερα. Ἡ κυρὰ-Ρήνη ταχτοποιοῦσε τὰ πηρούνια, ἔβαζε τὸ ἕνα πιάτο μέσα στἄλλο. Ἡ Ἑλένη δίπλωνε τὴν πετσέτα της. Κι᾽ ὁ Πέτρος ἄξαφνα-ἄνοιξε τὸ στόμα του. Δὲν ἦταν ἡ πρώτη φορά. Πρὶν λίγη ὥρα τἄνοιγε καὶ τὄκλειν, γιὰ νὰ μασσᾷ ὅμως. Τώρα τὸ ἄνοιξε γιὰ νὰ μιλήσῃ. Κι᾽ ἄρχισε ἔτσι:

— Φαντάσου, μαμμά, νὰ γεννιόμουνα τὴν ἐποχὴ τῆς Τουρκοκρατίας, πρὶν ἀπὸ τὴν Ἐπανάσταση!

Ὁ Πέτρος ἐξακολουθοῦσε νὰ λέῃ τοὺς γονεῖς του μαμμὰ καὶ μπαμπά, ὅπως ὅταν ἦταν μικρός. Μόνο σὰν ἦταν ξένοι μπροστὰ καὶ φοβόταν μὴ τὸν κοροϊδέψουν, τοὺς ἔλεγε μητέρα καὶ πατέρα. Μὰ καὶ τότε δὲν τοὺς μιλοῦσε ποτὲ στὸν πληθυντικό. Νόμιζε πὼς ἂν ἔβαζε τὸ σιχαμερὸ «σεῖς» στὴ μέση, θὰ γινόταν ξένος ποὺ μιλεῖ σὲ ξένους κι᾽ ὄχι στοὺς δικούς του. Τοῦ φαινόταν πὼς θἄκανε τὸν εὐγενῆ εἰς βάρος τῆς Ἀγάπης. Τέτοια ψευτο-εὐγένεια δὲν τὴν ἤθελε, ἀλλὰ οὔτε κι᾽ οἱ γονεῖς του θὰ τοῦ τὴν ἐπέτρεπαν. Πολλὲς φορὲς ἄκουσε τὸν πατέρα του νὰ λέει πὼς ἡ καλὴ ἀνατροφὴ δὲν ἀρχίζει ἀπὸ τὸ «σεῖς» κι᾽ ἀπὸ τὸ «σᾶς», καὶ νὰ φέρνει παραδείγματα...

Ἀλλὰ τί ἤθελε νὰ πῇ μὲ τὴν Τουρκοκρατία του ὁ Πέτρος; Ὅλοι τὸν κοίταζαν μὲ περιέργεια.

— Ναί, μαμμά, ἐξακολούθησε· τότε δὲν θὰ ὑπῆρχα ἴσως γιὰ σένα...

— Χριστὸς καὶ Παναγιά! ἔκαμε ἡ μητέρα. Τί εἶναι αὐτὰ ποὺ λές;

— Καὶ σύ, Ἑλένη, δὲ θὰ εἶχες ἀδελφό.

Αὐτὰ τὰ λόγια συγκίνησαν τόσο πολὺ καὶ τὶς δυό, ποὺ κόντεψαν νὰ δακρύσουν. Μὰ ὁ κὺρ-Νικόλας, φαίνεται, εἶχε πιὸ σκληρὴ καρδιά... Ὁ Πέτρος ἐξακολούθησε:

— Γιατὶ τότε ἦταν τὸ «παιδομάζωμα». Κι᾽ ὅσο καὶ νὰ μ᾽ ἔκρυβες, μαμμά, μιὰ μέρα οἱ Τοῦρκοι θὰ μὲ μάθαιναν, καὶ θὰ μπαίνανε στὸ σπίτι μας νὰ μὲ πάρουν, μωρὸ ἀκόμα ἴσως. Ἐσὺ θἄκλαιγες, θὰ μ᾽ ἔσφιγγες στὴν ἀγκαλιά σου. Θὰ παρακαλοῦσες, θὰ γονάτιζες μπροστὰ στοὺς αἱμοβόρους. Ὁ μπαμπᾶς ἴσως θὰ ἔλειπε, ἴσως θὰ ἦταν μπροστά, μὰ δὲν θὰ μποροῦσε νὰ κάμῃ τίποτα. Θὰ τὸν κρατοῦσαν μὲ τὴν κόψη ἑνὸς γαταγανιοῦ στὸ λαιμό, ἕτοιμοι νὰ τὸν σφάξουν στὴν παραμικρὴ ἀντίσταση. Ἐσὺ θὰ πάλευες. Θὰ σὲ ξέσχιζαν, θὰ σὲ πλήγωναν, θὰ μ᾽ ἔπερναν ἀπ᾽ τὰ χέρια σου στὸ τέλος. Θἄπεφτες κουρελιασμένη, ματωμένη, μισοπεθαμένη. Θἄθελες ἴσως νὰ κλείσῃς τὰ μάτια σου γιὰ πάντα, — μὰ θὰ τὰ ξανάνοιγες σὰν ἄκουγες τὶς σπαραχτικὲς φωνές μου, ποὺ θἀρχόνταν ἀπέξω. Θὰ καταλάβαινες τότε πὼς οἱ Τοῦρκοι μὲ πῆραν καὶ φεύγουνε. Πῶς θὰ μποροῦσες νὰ μὲ χαιρετήσῃς γιὰ τελευταία φορά; Δὲν θὰ εἶχες τὴ δύναμη νὰ συρθῇς ὡς τὸ παράθυρο... Ὁ μπαμπᾶς τότε θὰ κουνιόταν ἀπ᾽ τὴ θέση ποὺ θὰ ἦταν καρφωμένος, καὶ θἀρχόταν νὰ σὲ σηκώσῃ καὶ νὰ σοῦ μιλήσῃ. Ἀλλὰ θὰ αἰσθανόταν τὸν ἑαυτό του πολὺ ἀδύνατο, δὲν θὰ μποροῦσε νὰ σταθῇ. Θὰ γονάτιζε κοντά σου καὶ θὰ κλαίγατε μαζί.

«Θὰ περνοῦσαν λίγα χρόνια. Θὰ ἦταν γιὰ νὰ φέρῃς στὸν κόσμο κι᾽ ἄλλο παιδί... Μὲ τί πόνο θὰ προσευχόσουν καὶ θὰ παρακαλοῦσες τὸ Θεὸ νὰ ἦταν κορίτσι! Θὰ γεννιόταν ἡ Ἑλένη. Θὰ ἔκλαιγες τότε ἀπὸ χαρά, μὰ γρήγορα τὰ δάκρυά σου θὰ γινόνταν πάλι δάκρυα θλίψης σὰ θὰ θυμόσουν τὸ παιδί ποὺ εἶχες χάσει,— ἐμένα!

«Θὰ περνοῦσαν κι᾽ ἄλλα χρόνια. Ἐγὼ θὰ εἶχα μεγαλώσει. Θὰ ἤμουν, πές, δεκάξη χρονῶ. Θὰ ζοῦσα σ᾽ ἕνα στρατόπεδο μαζὶ μὲ ἄλλα παιδιὰ τῆς ἡλικίας μου. Θὰ γυμναζόμουν στὸ τουφέκι, στὸ σπαθί, στὴν ἱππασία. Θὰ γινόμουνα καλὸς καβαλάρης!

«Ἐκεῖ, στὸ στρατόπεδο, θὰ μᾶς διηγόνταν οἱ γεροντότεροι ἱστορίες γιὰ λεηλασίες, γιὰ σφαγές, γι᾽ ἁρπαγές... Καὶ θὰ χτυποῦσε ἡ καρδιά μου ἀπὸ ἀνυπομονησία: πότε κι᾽ ἐγὼ θὰ ἔφθαναν νὰ κάμω τὰ ἴδια, νὰ δοξαζόμουν ἀνάμεσα στοὺς γενίτσαρους;...

«Θὰ περνοῦσαν ἀκόμα χρόνια. Μιὰ νύχτα θὰ κατασκηνώναμε ἔξω ἀπ᾽ τὸ χωριό σας, ποιὸς ξέρει γιὰ ποιὰ αἰτία... Τὴν ἄλλη μέρα θὰ μπαίναμε μέσα καὶ θὰ τὸ καίγαμε. Θὰ σφάζαμε ὅσους βρίσκαμε. Θὰ τύχαινε νὰ μπῶ στὸ σπίτι σας. Θὰ μὲ γνώριζες, μαμμά; Ὄχι, δὲν θὰ φανταζόσουν!.. Θὰ ἦταν ὁ μπαμπάς, ἡ Ἑλένη καὶ σύ. Θὰ ὁρμοῦσα φωνάζοντας «ἄπιστε, γκιαούρ!» καὶ μὲ τὸ γιαταγάνι μου θὰ τοῦ ἔπαιρνα τὸ κεφάλι! Ἐσὺ κι᾽ ἡ Ἑλένη θὰ μένατε μαρμαρωμένες ἀπὸ τὴ φρίκη. Τὰ μάτια μου τότε θἄπεφταν στὴν Ἑλένη. Καὶ θὰ τὴν ἔπαιρνα σκλάβα μου!»

Ὁ Πέτρος ἐδῶ σταμάτησε. Εἶδε τὴν Ἑλένη ποὺ χαμογελοῦσε μέσα ἀπ᾽ τὰ δάκρυά της σὰ νὰ τοῦλεγε: «Σκλάβα τοῦ ἀδελφοῦ μου! Σπουδαῖο πράμμα!»

Ἡ κυρὰ-Ρήνη ὅμως εἶχε πολὺ ζωηρὴ φαντασία. Ἐνόμιζε πὼς βρισκόταν σ᾽ ἐκείνη τὴ μακρινὴ ἐποχὴ καὶ πὼς ὅλα αὐτὰ ποὺ ἔλεγε ὁ Πέτρος, ἔγιναν πραγματικῶς. Κι᾽ ἔκλαιγε μὲ τὰ σωστά της! Κι᾽ ἡ Ἑλένη, ποὺ ἔβλεπε τὴ μητέρα νὰ κλαίῃ, μποροῦσε νὰ μήν κλάψῃ; Μὰ κι᾽ ὁ Πέτρος, σὰν εἶδε τ᾽ ἀποτέλεσμα ποὺ εἶχε ἡ ἱστορία του, δὲν μπόρεσε νὰ κρατήσῃ τὰ δάκρυα. Μόνο ὁ κὺρ Νικόλας, ποὺ εἶχε, φαίνεται, πιὸ σκληρὴ καρδιά, δὲν ἔκλαψε. Κάτι ὅμως τὸν ἔπνιγε στὸ λαιμὸ καὶ μούρμούριζε, πὼς τὸ μόνο κακὸ ποὺ ἔχουν τὰ ψάρια, εἶναι τὰ κόκκαλα καὶ τὰ κοκκαλάκια τους. Τέλος, σὰν εἶδε πὼς δὲν μποροῦσε νὰ κρυφτῇ, ἄφησε κι᾽ αὐτὸς δυὸ δάκρυα: ἦταν πολὺ οἰκονόμος. Ἀμέσως ὅμως τὰ σκούπισε καὶ φώναξε:

— Μὰ τί ἔχετε; Γιατὶ κλαῖτε; Ἄ, ναί... αὐτὸς ὁ μασκαράς... Δὲ μοῦλες ἐσύ, ποῦ σοῦ κατέβηκε, πῶς σοῦ ἦρθε νὰ μᾶς θυμίσῃς τοὺς Τουρκαλάδες καὶ τοὺς Γενίτσαρους στὰ καλὰ καθούμενα;

— Σήμερα ὁ καθηγητὴς μᾶς εἶπε νὰ γράψουμε μιὰ ἔκθεση μὲ θέμα «Οἱ Γενίτσαροι», ἀποκρίθηκε ὁ Πέτρος.

— Καὶ μ᾽ αὐτό;

— Νά, μ᾽ αὐτό, ὅλη τὴν ὥρα ποὺ ἔτρωγα τὰ σαφρίδια. συλλογιζόμουν τοὺς Γενίτσαρους καὶ τὸ παιδομάζωμα.

— Χμ, κατάλαβα. Δὲν ἔχω ὄρεξη ὅμως νὰ ξαναχάσω τὸ κέφι μου. Μὴ μοῦ ξαναγίνῃς, κακόμοιρε, Γενίτσαρος, γιατὶ θὰ σὲ κάνω νὰ θυμηθῇς τὰ μικράτα σου! Ψί, ψί, Φρίσσα!... Ποῦ εἶναι, νὰ τῆς δώσουμε κι᾽ αὐτὰ τὰ κόκκαλα;

Μὰ ἡ Φρίσσα δὲν εἶχε πιὰ ἀνάγκη: ροχάλιζε χωνεύοντας στὴ ζεστή της γωνιά, στὴν κουζίνα. Δίπλα της τὰ τρία γατάκια κοιμόνταν ἀγκαλιασμένα κι᾽ εὐτυχισμένα.

ΣΤΑΜΟΣ ΞΑΝΘΙΠΠΟΣ

ΠΡΑΣΙΝΟΙ ΚΑΙ ΒΕΝΕΤΟΙ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ὑπὸ ANDRÉ BRUYÈRE

— Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο —

— Τὸ δέχουμαι μ' ὅλη μου τὴν καρδιά!

Τὸ πρόσωπο τοῦ παπᾶ ἀκτινοβολεῖ σὲ τέτοιο βαθμό, ὥστε ὁ θεῖος Βαρνάβας, βρίσκοντας ὅτι ὁ φίλος του βιάζεται πολὺ νὰ χαρῇ γιὰ τὴν συμφιλίωσή τους, σπεύδει νὰ προσθέτῃ:

— Πραγματικῶς, δὲν πρόκειται ν' ἀλλάξουμε τὶς συνηθειές μας παρὰ γιὰ ἕνα μικρὸ διάστημα. Ἡ διαμονὴ τῶν παιδιῶν ἐδῶ εἶναι προσωρινή. Τίποτα λοιπὸν τὸ ὁριστικὸ γιὰ μᾶς...

Τὰ παιδιὰ ἐλπίζανε περισσότερα, ἀλλὰ ἕνα νεῦμα τοῦ παπᾶ τοὺς ἐπιβάλλει σιωπή.

— Νύχτωσε, λέει ὁ ἀγαθὸς ἱερωμένος, πρέπει νὰ πηγαίνω!

— Πηγαίνετε νὰ ξεβγάλετε τὸν κύριο ἐφημέριο ὡς τὴν εἴσοδο, λένε οἱ θεῖοι στὰ παιδιά. Ἐμεῖς ἔχουμε νὰ συνεννοηθοῦμε γιὰ τὰ ζητήματά σας.

Καὶ νὰ πῶς, στὸ τέλος τῆς εὐτυχισμένης αὐτῆς ἡμέρας, ποὺ ἄρχισε τόσο ἄσχημα, τὰ παιδιὰ συνοδεύουν τὸ γέρο παπά, ἐνῶ ὁ θεῖος κι' ἡ θειὰ μπαίνουν στὰ σπίτι συζητώντας, σὰ δυὸ καλοὶ φίλοι.

Ὁ παπᾶς συγχαίρει τοὺς μικρούς του «βοηθοὺς» καὶ τοὺς εὐχαριστεῖ γιὰ τὴ βοήθειά τους. Τοὺς βεβαιώνει ὅτι, ἂν ἐξακολουθήσουν νὰ εἶναι καλοὶ καὶ φρόνιμοι, θὰ ἐπιτύχουν δίχως ἄλλο. Ἀποχαιρετᾷ ὅμως γρήγορα τοὺς μικρούς του φίλους κι' αὐτοὶ γυρίζουν στὸ σπίτι τρέχοντας.

Ἦταν κιόλας ἀργά, ἡ ὥρα τοῦ φαγητοῦ εἶχε φθάσει. Τὰ παιδιὰ τρέχουν στὴν τραπεζαρία. Τί ἔκπληξη! Δὲν ὑπάρχει πιὰ παραθὰν. Ἡ μᾶλλον τὸ παραθὰν εἶναι διπλωμένο κι' ἀκουμπισμένο στὸν τοῖχο, καὶ τὰ δυὸ τραπέζια ἑνωμένα. Εἶναι τὸ νέο σύστημα ποὺ μπῆκε σ' ἐφαρμογή. Ζωηρὴ χαρὰ ζωγραφίζεται σ' ὅλων τὰ πρόσωπα.

— Τώρα εἴμαστε μιὰ οἰκογένεια μονάχα! ὦ, τί εὐτυχία, θειὰ Ἀγλαΐα!

Ἡ θειὰ Ἀγλαΐα χαμογελᾶ στὶς νέες ἀνιψιές της, ποὺ σφίγγονται κοντά της. Κι' αὐτὴ φαίνεται εὐτυχισμένη, ἀλλὰ δὲν λέει τίποτα. Ἐξ ἄλλου τὴν ἴδια στιγμὴ ἀκούγεται μιὰ χοντρὴ φωνή, ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρὰ τῆς πόρτας, ποὺ κάνει χμ! χμ! καὶ χωρὶς νὰ τὸ θέλουν, ὅλοι γίνονται σοβαροί.

— Στὸ τραπέζι! λέει ὁ θεῖος Βαρνάβας.

Κάθεται στὴ μιὰν ἄκρη τοῦ τραπεζιοῦ, κι' ἡ θειὰ Ἀγλαΐα στὴν ἄλλη, ἔχοντας ἀπὸ κάθε πλευρό της τὸν Ζοζὸ κι' τὴν Ἑλενίτσα. Ὁ Πέτρος κι' ὁ Παῦλος κάθουνται δεξιὰ κι' ἀριστερὰ ἀπὸ τὸ θεῖο, ἡ Μαργαρίτα κι' ἡ Μαγδαληνὴ δίπλα στὴν ἀδελφή τους κι' ὁ Γιαννάκης ἀπέναντι. Ἔτσι μοιρασμένοι, οἱ μεγάλοι ἔχουν τοὺς μικρότερους δίπλα τους καὶ μποροῦν νὰ τοὺς προσέχουν καλύτερα.

Τὸ γεῦμα εἶναι πολὺ ἥρεμο, γιατὶ κανένας αἰσθάνεται ἀκόμη ζωηρὲς τὶς συγκινήσεις τῆς ἡμέρας. Τὰ παιδιὰ οὔτε προσέχουν σήμερα τί φαγητὰ τρῶνε. Ὁ θεῖος Βαρνάβας σερβίρει καὶ κανένας δὲν μιλεῖ. Μόνο τὴν ὥρα τοῦ φρούτου, ἡ θειὰ Ἀγλαΐα ἐπιτρέπει στὰ παιδιὰ νὰ παίξουν ὡς μισὴ ὥρα στὴν αὐλὴ προτοῦ ν' ἀνεβοῦν στὰ δωμάτιά τους.

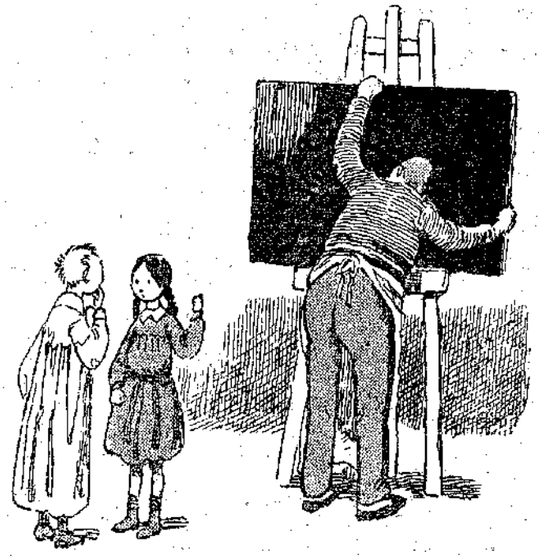

«Ἕνας παλιὸς μαυροπίνακας...» (Σελ. 546, στ. γ'.)

Τὰ εἴκοσι αὐτὰ λεπτὰ τὰ περνοῦν τὰ παιδιὰ κουβεντιάζοντας. Ἔγιναν τόσα σημαντικὰ γεγονότα ἐκείνη τὴν ἡμέρα, ποὺ δὲν μποροῦν παρὰ νὰ τὰ σχολιάσουν. Κι' οἱ συζητήσεις ἀκόμη δὲν εἶχαν τελειώσει, ὅταν ἔφθασε ἡ ὥρα νὰ γυρίσουν σπίτι.

Προτοῦ ὅμως νὰ ποῦν τὴν καληνύχτα καὶ νὰ χωρισθοῦν, τὰ παιδιὰ μαζεύονται καὶ πάλι ἀπὸ τὴ θειὰ Ἀγλαΐα στὴν τραπεζαρία, κι' ἐκεῖ ὅλοι μαζὶ λένε μιὰ προσευχή· ὕστερα ἀπ' αὐτὴν ἀνεβαίνουν στὰ δωμάτιά τους.

Ἀλλὰ κι' ἄλλος νεωτερισμός: τ' ἀγόρια σήμερα τὰ προσέχει ὁ Σουλπίκιος, ἀφίνοντας τὴν Πουλχερία ν' ἀναπαυθῇ λιγάκι. Καὶ ὑπὸ τὴ δική του ἐπιτήρηση, ποὺ χωρὶς νὰ εἶναι ἄγρια, εἶναι ὅμως αὐστηρή, τὰ ζωηρὰ ἀγόρια δὲν τολμοῦν νὰ κάνουν οὔτε τὴν παραμικρὴ ἀταξία...

Τὸ πρωΐ, νωρὶς-νωρίς, σημαίνει γενικὸ ἐγερτήριο. Ὅλα τὰ παιδιὰ βιάζονται ν' ἀρχίσουν τὴ νέα αὐτὴ ζωή, τὴν γεμάτη ἐκπλήξεις. Καί, φυσικά, ὅλοι φαντάζονται πὼς ὅλες αὐτὲς οἱ ἐκπλήξεις θὰ εἶναι εὐχάριστες. Σὲ λίγο ὅμως ἀναγκάσθηκαν ν' ἀλλάξουν ἰδέα.

Καί, πρῶτα ἀπ' ὅλα, στὴν κρεββατοκάμαρα τῶν ἀγοριῶν, ἐπόπτης εἶναι καὶ πάλι ὁ Σουλπίκιος καὶ ὅταν εἶναι αὐτός, δὲν ὑπάρχει τρόπος νὰ δοκιμάση κανεὶς νὰ κάνῃ καμμιὰ ἀπὸ τὶς μικρὲς ἐκεῖνες ἀταξίες, ποὺ γίνονταν τόσο εὔκολα πίσω ἀπὸ τὴν πλάτη τῆς Πουλχερίας. Θἄλεγε κανεὶς πὼς ὁ Σουλπίκιος ἔχει δυὸ ζευγάρια μάτια, γιατὶ βλέπει συγχρόνως ὅ,τι γίνεται κι' ἐμπρός του καὶ πίσω του. Ἔτσι ὁ Πέτρος, ποὺ ἔβρισκε ἀριστουργηματικὸ νὰ στίβῃ τὸ σφουγγάρι του στὴν πλάτη τοῦ μισοκοιμισμένου ἀκόμα Ζοζοῦ, αἰσθάνεται ἕνα χέρι νὰ τὸν τραντάζῃ τόσο δυνατά, ὥστε τὸν κάνει νὰ βουτήξῃ καὶ πάλι τὸ κεφάλι του στὴ λεκάνη καὶ ν' ἀφήσῃ κατὰ μέρος κάθε τί ποὺ δὲν εἶχε σχέση μὲ τὴν τουαλέττα του. Ὁ ἀφηρημένος Γιαννάκης, ποὺ ἔχει ἀφήσει τὰ μαλλιά του ἀχτένιστα κι' εἶναι ἀφοσιωμένος στὸ νὰ παρατηρεῖ μιὰ μύγα ποὺ καθαρίζει τὰ φτερά της, ἀνακαλεῖται ἀμέσως στὴν τάξη. Κι' ὅλα αὐτὰ γίνονται χωρὶς καμμιὰ φωνὴ καὶ φασαρία, ἀλλὰ μὲ τέτοιο τρόπο, ὥστε μέσα σὲ μισὴ ὥρα ὅλα τὰ παιδιὰ εἶναι ἕτοιμα.

Θέλουν νὰ ὁρμήσουν πρὸς τὴ σκάλα μὲ ἀλαλαγμούς, ἀλλὰ ἕνα ἐπιταχτικὸ «σοὺτ» τοῦ Σουλπίκιου τοὺς κόβει ὅλη τὴ φόρα καὶ κατεβαίνουν φρόνιμα φρόνιμα. Κάτω βρίσκονται καὶ τὰ τρία κορίτσια μαζὶ μὲ τὴ θειὰ Ἀγλαΐα. Ἑπτὰ φλιτζάνια, γεμάτα γάλα ἀχνιστό, εἶναι ἀραδιασμένα στὸ τραπέζι. Τὰ παιδιὰ τὸ πίνουν ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψη τῆς Πουλχερίας, κι' ὕστερα κατεβαίνουν στὴν αὐλὴ γιὰ νὰ παίξουν, ὅταν ἄξαφνα, ὕστερα ἀπὸ λίγην ὥρα, ἀκούγεται τὸ κουδούνι τοῦ Σουλπίκιου νὰ χτυπᾷ δυνατά.

Μπά, τί θέλει τὸ κουδούνι σὲ τέτοια ἀσυνήθιστη ὥρα; Τὰ παιδιὰ ρωτοῦν τὸ ἕνα τ' ἄλλο χωρὶς νὰ ξέρουν νὰ δώσουν τὴν ἐξήγηση, ὅταν ἀκούγεται ἡ φωνὴ τοῦ θείου Βαρνάβα, ποὺ φωνάζει ἀπ' τὴν τραπεζαρία:

— Μάθημα, μάθημα!

Ὅλοι τρέχουν ἀνήσυχοι κάπως στὴν τραπεζαρία. Ἐπάνω στὸ τραπέζι εἶναι τοποθετημένη μιὰ στίβα ἀπὸ βιβλία σχολικά, δίπλα τους τετράδια καὶ μολύβια σὲ μιὰ γωνιὰ ἕνας παλιὸς μαυροπίνακας

ποὺ ὁ Σουλπίκιος προσπαθεῖ νὰ τὸν τοποθετήσῃ πιὸ στερεὰ κι' ἀπέναντι στὰ παιδιά, στὴ θέση τοῦ δασκάλου, ὁ θεῖος Βαρνάβας καθιστὸς στὴν πολυθρόνα του!

— Θὰ σᾶς ὑποβάλω πρῶτα σὲ μιὰ ἐξέταση, λέει ὁ θεῖος Βαρνάβας μ' ὅλη του τὴ σοβαρότητα, γιὰ νὰ ἰδῶ σὲ τί βαθμὸ φθάνουν τοῦ καθενὸς οἱ γνώσεις.

Ὅλοι ἔχουν χτυποκάρδι φοβερό. Ἡ ἀρχὴ γίνεται ἀπὸ τὸν Παῦλο. Θεωρεῖται ὡς ἕνας ἀπὸ τοὺς καλύτερους μαθητὲς τῆς τάξης του, ἀλλὰ σήμερα τὸ πρωΐ ἔχει μεγάλο «τράκ». Ὁ θεῖος Βαρνάβας τὸν δειλιάζει περισσότερο ἀπ' ὅλους τοὺς καθηγητές του μαζί. Ἔτσι στὴν ἀρχὴ σκουντάφτει καὶ λέει ἄλλα ἀντ' ἄλλων· ὕστερα ὅμως παίρνει θάρρος καὶ ἀπαντᾷ ἀρκετὰ ἱκανοποιητικὰ στὶς ἐρωτήσεις τοῦ θείου.

Τὸ ἴδιο κι' ὁ Γιαννάκης. Ὁ δευτερότοκος ἀνιψιὸς τῆς θειᾶς Ἀγλαΐας εἶναι πολὺ φιλομαθής· αὐτὸ τὸ ἀντιλαμβάνεται ἀμέσως ὁ θεῖος Βαρνάβας. Καὶ καλεῖ τὸν Πέτρο, ποὺ σηκώνεται κατακόκκινος, μὲ μάτια γουρλωμένα ἀπὸ τρόμο.

Εἶναι ὁ καϊμένος τὸ ἴδιο ἔξυπνος μὲ τοὺς ἄλλους ἀλλὰ δὲν ἔχει οὔτε τὴν ἐπιμέλεια, οὔτε τὴ φιλομάθειά τους. Δίνει ὅλο στραβὲς ἀπαντήσεις, τὰ μπερδεύει ὅλα, καὶ στὸ τέλος δὲν ξέρει ν' ἀπαντήσῃ σὲ τίποτα ἀπ' ὅσα τὸν ρωτοῦν. Μένει μὲ τὸ στόμα ἀνοιχτό, ἐνῶ ὁ θεῖος Βαρνάβας ξεροβήχει.

(Ἀκολουθεῖ) ΓΕΩΡΓΙΑ ΤΑΡΣΟΥΛΗ

ΤΑ ΔΕΙΝΑ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

Στὸ διάλειμμα, στὸν κῆπο ποὺ ἔπαιζαν τὰ παιδάκια, ἡ Λιλὴ τράβηξε μιὰ στιγμὴ νὰ μαλλιὰ τοῦ Φρίξου καὶ τὄβαλε στὰ πόδια. Ὁ Φρίξος τὴν κυνήγησε γιὰ νὰ τὴν τσιμπήσῃ. Ἀλλὰ ποῦ νὰ τὴ φτάσῃ, ποὺ κείνη ἔτρεχε σὰν τὸ ζαρκάδι! Κι' ἀφοῦ ἀπελπίστηκε, ὁ Φρίξος σήκωσε μιὰ πετρίτσα καὶ τῆς τὴν ἔρριξε.

Δὲν εἶχε δίκιο; Πῶς ἡ Λιλὴ τοῦ τράβηξε τὰ μαλλιὰ καὶ τὸν πόνεσε; Δὲν ἔπρεπε κι' αὐτὸς νὰ τὴν πονέσῃ;

Ἀλλὰ κείνη τὴ στιγμὴ τὸν εἶδε ἡ κυρία Εὐανθία, ἡ δασκάλα τους.

— Ἔ;! φώναξε μὲ φρίκη. Σήκωσες πέτρα;.. Ἐσὺ τὄκανες αὐτό;.. Ἔλα δῶ! ἔλα γρήγορα δῶ!..

Τὸν ἅρπαξε, τὸν τράβηξε πέρα καὶ τὸν ἔστησε ὀρθὸ σὲ μιὰ γωνιά, μὲ τὰ μοῦτρα κατὰ τὸν τοῖχο.

— Ἐκεῖ! τοῦ εἶπε. Θὰ κάτσης ἐκεῖ... ὥς που νὰ τὸ μετανοιώσης!.. Μὴ φύγῃς, μὴ γυρίσῃς, μὴν κουνηθῇς, γιατὶ ἀλίμονό σου!

Ὁ Φρίξος τότε ἔβαλε τὰ κλάματα. Χωρὶς νὰ λέῃ λέξη, ἔκλαιγε, ὅλο ἔκλαιγε, ἐκεῖ στὴ γωνιά, μὲ τὰ μούτρα γυρισμένα κατὰ τὸν τοῖχο.

Τί ἀδικία! Αὐτὸν ἔπρεπε νὰ τιμωρήσῃ ἡ δασκάλα, ἢ τὴ Λιλή;..

Τώρα ἔπρεπε νὰ μείνῃ ἐκεῖ ὥς που νὰ τὸ μετανοιώσῃ. Ἀλλὰ πῶς μποροῦσε νὰ τὸ μετανοιώσῃ, ἀφοῦ εἶχε δίκιο; Ἡ Λιλὴ τὸν πόνεσε, καὶ τῆς ἔρριξε πέτρα γιὰ νὰ τὴν πονέσῃ κι' αὐτός.

Κι' ἐπειδὴ καταλάβαινε πὼς δὲν ἦταν δυνατὸ νὰ μετανοιώσῃ ποτέ, τοῦ φαινόταν πὼς θἄμενε κεῖ τιμωρημένος γιὰ πάντα! Θὰ τέλειωνε τὸ μάθημα, θὰ σχολάζαν τἄλλα παιδιά, κι' αὐτὸς θὰ στεκόταν στὴ γωνιά του ὥς τὸ βράδυ, ὥς αὔριο, ὥς μεθαύριο, ποιὸς ξέρει! Θἄμενε καὶ νηστικός, κι' ἴσως θὰ πέθαινε. Καὶ γιατί; Γιατὶ θέλησε νὰ ἐκδικηθῇ τὴ Λιλὴ ποὺ τοῦκανε κακό!

Καὶ κλαίει ὁ Φρίξος, κλαίει ἀπαρηγόρητα, χωρὶς νὰ λέει λέξη.

Ἂν τὸ μετάνοιωνε; Ἂν φώναζε ἀπ' τὴ γωνιά του: «Συχωρέστε με, κυρία, δὲ θὰ τὸ ξαγακάνω»;.. Ἡ δασκάλα βέβαια θὰ τὸν ἄφινε πάλι νὰ παίξῃ, ὕστερα νὰ καθήσῃ στὴ θέση του, στὸ θρανίο, καὶ θὰ σχόλαζε κι' αὐτὸς μὲ τἄλλα παιδιά... Ναί, μὰ ποὺ δὲν τὸ καταδεχόταν; μὰ ποὺ θἄλεγε ψέμα; Γιατὶ ἀληθινά, δὲν μποροῦσε νὰ μετανοιώσῃ γιὰ ἕνα πράμμα ποὺ τόσο λίγο κακὸ τοῦ φαινόταν!

Κι' ἐξακολουθοῦσε νὰ κλαίῃ, νὰ κλαίῃ...

Τί ἀπόγινε;

Ἔ, τὸ μαντεύετε. Ἡ κυρία Εὐανθία, ὅταν ἔκρινε πὼς ὁ μικρὸς τιμωρήθηκε ἀρκετά, τοῦ εἶπε νὰ καθήσῃ. Δὲν ἔμεινε καθόλου ὡς αὔριο στὴ γωνιά, οὔτε νηστεία. Ἀδιάφορο! Ἐκείνη τὴν ἡμέρα, γιὰ πρώτη φορά, ὁ Φρίξος ἔμαθε πὼς ἡ ζωὴ ἔχει καὶ τὰ δεινά της. Καὶ θἀργήσῃ πολὺ νὰ ξεχάσῃ ἐκεῖνο τὸ τέταρτο τῆς ὥρας, ποὺ τὸ πέρασε ὀρθὸς στὴ γωνιά, κλαίγοντας, μὲ τὰ μούτρα κατὰ τὸν τοῖχο...

ΦΩΚΙΩΝ ΘΑΛΕΡΟΣ

ΔΕΙΛΙΝΟ

Ἄθυμος, παίρνω πάλι ἕνα βιβλίο,
τὸ ξεφυλλίζω κι' ἔπειτα τὸ κλείω.
Ἀπὸ τοὺς στίχους τί νὰ περιμένει
μιὰ θλιβερὴ ψυχὴ βασανισμένη ;

Κοιτάζω τὴ μεγάλη πολιτεία
καὶ τὰ παιδιὰ ποὺ παίζουν στὴν πλατεῖα.
Γιὰ μιὰ στιγμὴ τὰ μάτια θὰ σφαλίσω,
κόποια χαρὰ παλιὰ νἀναπολήσω.

Τὴν ὥρα ἐτούτη ἡ μάννα μου θὰ στέκει
στὸ ἐρημικὸ κατώφλι καὶ θὰ πλέκει.
Θὰ συλλογιέται ἐμένα δίχως ἄλλο
καὶ θἄχη στὴν καρδιὰ πόνο μεγάλο.

Μαῦρο πουλὶ ποὺ διάβηκες μπροστά μου,
φέρ' της ἐκεῖ τὰ χαιρετίσματά μου.
Ἐγὼ θὰ μείνω ὡσότου νὰ βραδιάσει,
νὰ μ' εὕρει ἡ νύχτα ὁλόμονο στὴν πλάση.

Γ. ΚΟΤΖΙΟΥΛΑΣ

ΑΘΗΝΑΪ ΚΑΙ ΞΠΙΣΤΟΛΑΙ

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ

Ἀγαπητοί μου,

Σ ΤΟ προηγούμενο σᾶς μίλησα γιὰ τὸ ἔργο τοῦ Ψυχάρη, γιὰ τὴ γλωσσικὴ ἐπανάσταση ποὺ κήρυξε μὲ τὸ «Ταξίδι» του καί, πολεμώντας ἀδιάκοπα σαράντα χρόνια, τὴν ἔκαμε νὰ νικήσῃ. Σήμερα πρέπει νὰ σᾶς μιλήσω καὶ γιὰ τὸν ἄνθρωπο. Τί ἦταν ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς ποὺ κατάφερε ἕνα τέτοιο κατόρθωμα ;

Καταγόταν ἀπὸ χιώτικη οἰκογένεια καὶ γεννήθηκε στὴν Ὀδησσὸ τῆς Ρωσσίας, ὅπου τὸν καιρὸ ἐκεῖνο ἀνθοῦσε μιὰ μεγάλη ἑλληνικὴ παροικία. Ἀπὸ κεῖ τὸν ἔστειλαν νὰ σπουδάσῃ στὴ Γερμανία· κατόπι πέρασε στὴ Γαλλία, ὅπου ἔμεινε δριστικά. Ἦταν φιλόλογος, γλωσσολόγος, ἑλληνιστής. Οἱ πρῶτες του ἐπιστημονικὲς μελέτες, γραμμένες γαλλικά, κίνησαν πολὺ τὴν προσοχὴ καὶ τὴν ἐκτίμηση τῶν εἰδικῶν. Σὲ λίγο, ὁ Ψυχάρης διορίστηκε καθηγητὴς τῆς Νεοελληνικῆς στὴ Σχολὴ τῶν Ἀνατολικῶν Γλωσσῶν, στὴν ἕδρα ποὺ κατεῖχε πρῶτα ἄλλος περίφημος γάλλος ἑλληνιστής, ὁ Αἰμίλιος Λεγκράν. Καὶ κράτησε αὐτὴ τὴν ἕδρα σχεδὸν ὡς τὸ θάνατό του. Ἦταν πιὰ γάλλος ὑπήκοος, εἶχε πάρει καὶ γυναῖκα τὴν κόρη τοῦ μεγάλου Ἐρνέστου Ρενάν, τοῦ συγγραφέα τοῦ «Βίου τοῦ Ἰησοῦ». Γνωστὸς στοὺς πνευματικοὺς κύκλους τοῦ Παρισιοῦ, στὴν Ἑλλάδα, ὡς τὸ 1886, ἦταν τέλεια ἄγνωστος. Τὸ «Ταξίδι» τὸν ἔκαμε κι' ἐδῶ πασίγνωστο καὶ διάσημο. Τὸ 1893, γιὰ πρώτη φορά, ἦρθε καὶ στὴν Ἀθήνα. Ἀπὸ τότες ἐρχόταν κάπου-κάπου, ἔκανε περιοδεῖες καὶ σ' ὅλη τὴν Ἑλλάδα, γιὰ νὰ μαζεύῃ γλωσσικὸ ὑλικό. Ἀλλὰ ἡ ἕδρα του ἦταν πάντα στὸ Παρίσι. Ἐκεῖ δίδασκε, ἐκεῖ ἔγραφε, ἐκεῖ τύπωνε τὰ ἑλληνικὰ βιβλία του, κι' ἀπὸ κεῖ τἀστελνε στὴν Ἑλλάδα. Ἐκτὸς ἀπὸ τὰ ἑλληνικά, ἔγραφε καὶ γαλλικά, λογοτεχνήματα ἢ ἄλλα. Ἦταν συνεργάτης σὲ γαλλικὰ περιοδικὰ καὶ σ' ἐφημερίδες. Πάντα ὅμως ἡ νεοελληνικὴ γλῶσσα, ἡ δημοτική, ἦταν ἡ κυριότερή του ἀσχολία, κι' ὁ σκοπὸς τῆς ζωῆς του ἡ ἐπικράτησή της ἐδῶ. Ὅλα τἄλλα τἄκανε πάρεργα. Τὸ ἔργο του ἦταν αὐτό.

Ἐγνώρισα κι' ἀπὸ κοντὰ τὸν Ψυχάρη τότε ποὺ πρωτοῆρθε στὴν Ἀθήνα. Ἦταν ἕνας θαυμάσιος ἄντρας, ψηλός, ὡραῖος, μὲ ὁλόφωτα μάτια, μὲ γλυκὸ γέλιο, κομψοντυμένος σὰν Παριζιάνος καὶ πανέξυπνος σὰ Ρωμιός. Ἀπὸ τότε γίναμε φίλοι. Καὶ μολονότι κάμποσες φορὲς ἔτυχε νὰ συγκρουσθοῦμε, — γιατὶ στὴ ἀρχὴ εἶχα κι' ἐγὼ ἐπιφυλάξεις γιὰ τὸ σύστημα τοῦ Ψυχάρη, — ἡ φιλία μας ἔμεινε ἀκλόνητη. Τὸν ξαναεῖδα, τὰ τελευταῖα χρόνια, ἄλλες δυὸ φορὲς ποὺ ξαναῆρθε. Δὲν ἦταν πιὰ εὐτυχισμένος σὰν τὴν πρώτη φορά : δυὸ γιοῦς, δυὸ λαμπρὰ παλικάρια ποὺ εἶχε, τοὺς ἔχασε στὸ Μεγάλο Πόλεμο. Ἀλλὰ καὶ γέρος, καὶ θλιμμένος, μοῦ φάνηκε τὸ ἴδιο θελκτικός. Ὁ Ψυχάρης δὲν εἶχε ἀλλάξει, δὲν ἄλλαζε ποτέ ! Ἦταν πάντα ὁ ἴδιος. Ὅπως τὸν γνωρίσαμε ἐδῶ καὶ τριάντα χρόνια, ἔτσι τὸν βρήκαμε καὶ κατόπι, καὶ πάντα. Μὲ τὶς ἴδιες ἰδέες, μὲ τοὺς ἴδιους τρόπους, μὲ τὶς ἴδιες ἀδυναμίες καὶ μὲ τὶς ἴδιες ἀρετές. Ἀλύγιστος, μονοκόμματος, ἐπίμονος, ἀτράνταχτος. Δὲν ὑποχωροῦσε ποτὲ στὸ παραμικρό. Τραβοῦσε ἴσια τὸ δρόμο του, ***τὴ γραμμή του.*** Οὔτε δεξιὰ λόξευε οὔτε ἀριστερά. Καὶ δὲν ἄκουγε κανένα. Γι' αὐτὸ καὶ νίκησε. Ἦταν ὁ ἄνθρωπος ὁ πλασμένος γιὰ τὸν ἀγῶνα καὶ γιὰ τὴ νίκη.

Νὰ σᾶς διηγηθῶ δυὸ ἀνέκδοτά του, γιὰ νὰ ἰδῆτε καλύτερα αὐτὸ τὸ ἀναλλοίωτο καὶ τὸ ἀγύριστο τοῦ Ψυχάρη. Λίγον καιρὸ ἀφοῦ γνωριστήκαμε, μοῦ ἔστειλε ἀπ' τὸ Παρίσι νὰ δημοσιεύσω στὴ «Διάπλασι» ἕνα-δυὸ παιδικὰ διηγηματάκια. Ἐκεῖνο τὸν καιρό, ἡ «Διάπλασι» γραφόταν ἀκόμα στὴν καθαρεύουσα, κι' ἡ δημοτική, - ὅπως τὴν ἔγραφε μάλιστα ὁ Ψυχάρης, ποὺ δὲν ἔκανε καμμιὰ ὑποχώρησι, — δὲν ἦταν καθόλου ἀνεχτή. Τοῦ ἀποκρίθηκα λοιπὸν πὼς εὐχαρίστως θὰ δημοσίευα τὰ διηγηματάκια του, ἂν μοῦ ἔδινε τὴν ἄδεια νἀλλάξω λίγο τὴ γλῶσσα. Ἡ ἀπάντησι τοῦ Ψυχάρη ἦταν... ὅπως τὴν περίμενα : «Νὰ μὴν ἀλλάξεις—μοῦ ἔγραφε – οὔτε γιώτα, οὔτε κόμμα. Ἂν δὲν μπορεῖ νὰ δημοσιεφτοῦν ὅπως εἶναι, ἂς μένουν!»

Φέτο πάλι, μοῦ ἔστειλε γιὰ τὴ «Νέα Ἑστία» ἕνα διήγημά του. Κι' αὐτό, δυστυχῶς, δὲν μποροῦσα νὰ τὸ βάλω στὸ περιοδικό μου ὅπως ἦταν, ὄχι γιὰ τὴ γλῶσσα, - ὤ, οὔτε λόγος πιὰ σήμερα !—ἀλλὰ γιὰ κάποια ἐλευθεροστομία, ποὺ ἔκανε τὸ διήγημα ἐκεῖνο πολὺ ἀνοιχτό, πολὺ τολμηρό ... Τοῦγραψα λοιπὸν νὰ μοῦ δώσῃ τὴν ἄδεια, ὄχι πρὸς Θεοῦ ! νὰ πειράξω τὴ δημοτική του, ἀλλὰ νἀφαιρέσω μόνο κάποιες φράσεις ποὺ μοῦ φαινόνταν ἀκατάλληλες. Κι' ὁ Ψυχάρης, ὁ Ψυχάρης τοῦ 1929 – μοῦ ἀποκρίθηκε πάλι σὰν τὸν Ψυχάρη τοῦ 1895 : «Οὔτε γιώτα, οὔτε κόμμα !»

Εἴδατε ; Ὁ ἴδιος, ἀπαράλλαχτος. Ἀπὸ τότε ποὺ γεννήθηκε, ὡς τώρα ποὺ πέθανε. Νὰ ἕνας ἄνθρωπος μὲ χαραχτῆρα ! Κι' ἀληθινὰ μόνο ἕνας τέτοιος μποροῦσε νὰ κάμῃ ἐκεῖνο ποὺ ἔκαμε ὁ Ψυχάρης. Ἡ μεγάλη του θέλησι, ἡ θαυμαστή του ἐπιμονή, ἡ ἀπαραδειγμάτιστή του ἀλυγισία, τοῦ ἔδωσαν τὴ νίκη σ' ἕναν ἀγῶνα, ποὺ ἄλλος ἴσως, λιγότερο ***ἄντρας***, θὰ δείλιαζε καὶ θὰ τὸν ἄφινε στὴ μέση. Γιατὶ ξέρετε τί τράβηξε στὴ ζωή του ὁ Ψυχάρης, γιὰ νὰ πῇ στοὺς Ρωμιοὺς νἀφήσουν τὴ νεκρὴ καθαρεύουσα καὶ νὰ γράφουν τὴ ζωντανή ; Χωρὶς ὑπερβολή, ἦρθε καιρὸς πού, ἂν τὸν ἔβρισκαν ἐδῶ, οἱ «πατριῶτες» θὰ τὸν λιθοβολοῦσαν. Ἔ, ὁ Ψυχάρης δὲν φοβήθηκε τὴν καταδρομὴ καὶ δὲν ὑποχώρησε οὔτε τόσο-δά ! Φώναζαν ; φώναζε κι' ἐκεῖνος δυνατότερα. Τὸν ἔβριζαν ; τοὺς ἔβριζε κι' ἐκεῖνος χειρότερα. Καὶ τραβοῦσε ἴσια, τραβοῦσε μπροστά. Τὰ βιβλία του, τὰ φυλλάδιά του, τἄρθρα του, διαδεχόνταν τόνα τἄλλο. Κι' ὅλα δίδασκαν τὸ ἴδιο πρᾶγμα. Ἀπὸ τὸ «Ταξίδι» ὡς τὸ τελευταῖο του ἄρθρο, καμμιὰ ἀλλαγή, καμμιὰ διαφορά: «οὔτε γιώτα, οὔτε κόμμα !»

Τίποτα δὲν χαρακτηρίζει τὸν Ψυχάρη καλύτερα ἀπ' αὐτὴ τὴ φράση, ποὺ μοῦ τὴν ἔγραψε δυὸ φορὲς στὴ ζωή του: τὴ μιὰ στὴν ἀρχή, ὅταν πρωτοβγῆκε γλωσσικὸς ἐπαναστάτης στὴν Ἑλλάδα· τὴν ἄλλη στὸ τέλος, λίγους μῆνες πρὶν ἀπὸ τὸ θάνατό του...

Σᾶς ἀσπάζομαι **ΦΑΙΔΩΝ**

ΠΑΙΓΝΙΔΙΑ

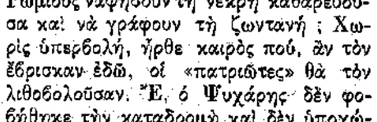

Κόβετε ἕνα λεπτὸ καρτόνι (σὰν αὐτὸ τοῦ τραπουλόχαρτου π. χ.) σὲ σχῆμα τετράγωνο· τὸ ἰσορροπεῖτε πάνω στὸ δείχτη τοῦ ἀριστεροῦ σας χεριοῦ, καὶ βάζετε ἕνα νόμισμα νὰ σταθεῖ καλὰ στὴ μέση του. Ἔπειτα χτυπᾶτε δυνατὰ κι' ὁριζόντια τὸ καρτόνι μὲ τὸ μεσαῖο δάχτυλο τοῦ δεξιοῦ χεριοῦ. Τὸ καρτόνι θὰ πεταχτεῖ μακρυά, ἀλλὰ τὸ νόμισμα θὰ μείνει στὸ δάχτυλό σας ἀκίνητο.

ΠΙΚΩΑΝ

ΣΕΛΙΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ

Η ΑΧΤΙΔΑ

Μιὰ τοῦ ἥλιου ἀχτιδα παίζει
Στὸ ποτῆρι χαρωπά,
Καὶ γλιστρώντας στὸ τραπέζι
Στὸ χαλὶ κάτω χτυπᾶ.

Μὰ στὸ διάβα της χαρίζει
Φῶς καὶ χρῶμα καὶ χαρά,
Κάθε σκοτεινιὰ φωτίζει,
Παντοῦ λάμπει ζωηρά.

«Πόσο μοιάζει σὰν ἀχτίδα
Στὴν καρδιά μας κι' ἡ Ἐλπίδα!»

Κρινάκι

ΤΟ ΠΛΑΝΕΜΑ

Α'.

Δυὸ χωριατόπαιδα, ὁ Κωστὴς κι' ἡ Μαρουλιώ, γυρίζουν ἀπὸ ἕνα μακρινό τους κτῆμα, ὅπου εἶχαν πάει ἀπὸ τὸ πρωὶ γιὰ δουλειά. Στὸ δρόμο ὅμως χειροτερεύει πολὺ ὁ καιρός, καὶ μὲ τὴν καταχνιὰ ποὺ ἔχει πέσει, χάνουν τὸ δρόμο. Πηγαίνουν ἀπὸ ὥρα στὰ τυφλά, ἀνάμεσα στἀγκάθια, σὲ ἄγνωστα μονοπάτια ... Ὁ οὐρανὸς εἶναι κατάμαυρος καὶ πότε-πότε πέφτει ψιλὸ χιονάκι. Βαστιοῦνται ἀπὸ τὸ χέρι καὶ προχωροῦν κλαίγοντας ἀπελπισμένα, γιατί μ' αὐτὸ τὸν καιρὸ ἡ νύχτα ἔρχεται πολὺ γρήγορα κι' ἡ παγωνιὰ εἶναι μεγάλη. Φωνάζουν πότε-πότε βοήθεια, ἀλλὰ ἡ φωνή τους χάνεται στὸ ἀδιαπέραστο πούσι. Προχωροῦν στὴν τύχη ...

Ξαφνικὰ σταμάτησαν. Κοιτάζουνται μὲ ἀπορία.

— Ἄκουσες ; λέει ὁ Κωστής.

— Ναί, καμπάνα ! ἀπαντᾶ ἡ Μαρουλιώ.

Στέκουνται τρομαγμένα λίγο, καὶ βαστώντας τὴν ἀναπνοή τους, περιμένουν νὰ ξανακούσουν. Μήπως γελάστηκαν ; Ὄχι, ἕνα δυνατὸ φύσημα τοῦ παγωμένου βοριᾶ φέρνει τὸ μακρινὸ ἦχο μιᾶς μικρῆς καμπάνας. Καρφώνουνται κεῖ μὲ ἀγωνία. Ποῦ χτυπάει ἡ καμπάνα ; Ποιὰ ἐκκλησιὰ νἄναι ; Καὶ μ' αὐτὸ τὸν καιρό, ποιὸς τὴ χτυπάει ; Τὸ χωριὸ εἶναι μακριά. Καὶ μέσ' στὴν ἐρημιὰ δὲν μπορεῖ νὰ σημαίνῃ ἑσπερινός.

Ἡ Μαρουλιὼ σφίγγεται κοντὰ στὸν ἀδελφό της.

— Κωστή, φοβᾶμαι μὴν εἶναι ἀερικά ...

Μὰ καὶ πάλι ἔφτασε στ' αὐτιά τους ὁ μακρινὸς κι' ἀταχτος χτύπος τῆς καμπάνας. Πότε χτυποῦσε γρήγορα, ἄταχτα, σὰ νὰ βιαζόταν κάποιος νὰ τελειώσῃ· καὶ πότε, ἀνάλογα μὲ τὸ φύσημα τοῦ ἀέρα, σιγόσβυνε πάλι ὡσπου ἔπαυε ἐντελῶς. Καὶ τότε ἡ σιωπὴ κι' ἡ ἐρημιὰ στὸ παγωμένο καὶ σκοτεινὸ δειλινὸ ἦταν ἀκόμη πιὸ τρομαχτική.

Ὁ Κωστής, φοβισμένος κι' αὐτός, μὰ θέλοντας νὰ δειχτῇ πιὸ γενναῖος, ἄξαφνα εἶπε :

— Μὴν εἶναι αὔριο πανηγύρι;

Ἡ γλυκειὰ αὐτὴ ἐλπίδα παρέσυρε καὶ τὰ δυὸ παιδιά.

— Μπορεῖ, φώναξε ἡ Μαρουλιώ· μὰ δὲ θὰ τὸ ξέραμε ;

—Ἴσως νὰ μὴν εἶναι μεγάλο. Δὲν ἔλεγε προχτὲς ὁ πατέρας πὼς κοντεύει τῆς ἁγίας Μετρώνας, καὶ πὼς ἡ ἐκκλησιὰ πέφτει κάπου ἀπὸ δῶ ; Μπορεῖ νἄναι αὐτὴ καὶ νὰ κάνουν τώρα τὸν ἑσπερινό. Πάμε ;

— Πάμε . . . θὰ βροῦμε ὅμως τὴν ἐκκλησιά ;

— Θὰ τὴ βροῦμε . . . ἡ καμπόνα θὰ μᾶς ὁδηγήσῃ.

Μέσα στὴ μεγάλη ἀπελπισία ἡ λύσῃ αὐτὴ ἦταν ἡ πιὸ καλή· κι' ἡ σωτηρία, ὅσο ἀπίθανη κι' ἂν ἦταν, φαινόταν στὰ δυὸ παιδιὰ ἐξασφαλισμένη.

— Καὶ μπορεῖ, Μαρουλιώ, νἄναι ὁ παπᾶς τοῦ δικοῦ μας χωριοῦ. Ποῦ ξέρεις ; ἴσως ἡ ἐκκλησιὰ αὐτὴ νὰ πέφτει στὴ δική μας ἐνορία.

Καὶ κάνανε φτερά. Ἀτέβαιναν τὴ ράχη πατώντας ὅπου ἔβρισκαν, πιασμένοι ἀπὸ τὰ χέρια ποὺ ἦταν μελανιασμένα ἀπὸ τὴν παγωνιά. Ἔτρεχαν γιὰ νὰ προφτάσουν τοὺς ἀνθρώπους ποὺ κάνανε τὸν ἑσπερινό. Φοβόνταν μὴν τελειώσῃ καὶ φύγουν, πρὶν φτάσουν αὐτοί. Γρατσουνίζανε τὰ πόδια τους στἀγκάθια καὶ στὰ πουρνάρια· ἀλλὰ τί ἦταν αὐτὸ μπροστὰ στὴ σωτηρία ποὺ τὰ περίμενε ἐκεῖ ψηλὰ στὴν ἐκκλησίτσα;

Σὲ μεγάλα διαστήματα ἔφταναν ἕνα τρεμούλιασμα τῆς καμπάνας ὅλο καὶ πιὸ κοντινό. Καὶ σὰν τὰ σκυλιὰ ποὺ βρίσκουνε τὸ δρόμο ἀπὸ τὴ μυρωδιά, τὰ μικρὰ χωριατόπουλα μὲ τὸ πρωτόγονο ἔνστικτο ὁδηγούνταν ἀπὸ τὸν ἦχο τῆς καμπάνας, κι' ἀνέβαιναν σίγουρα γιὰ τὴν ἐκκλησιά. Κι' ὅσο ἡ καμπάνα ἀκουγόταν πιὸ κοντά, τόσο ἡ χαρὰ τὰ ἀναφτέρωνε . . .

Κόρη τῶν Ἀθηνῶν

ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΘΡΥΛΟΥΣ

ΤΗΣ ΓΡΙΑΣ ΤΟ ΠΗΔΗΜΑ

Ὅποιος πατήσει πάνω σ' ἄνθος φτέρης, καλὸ μεγάλο θἄχῃ, ἔλεγε ὁ παλιὸς λόγος.

Ἡ φτέρη, τὸ ὁμορφο καὶ ἄγριο αὐτὸ τοῦ βουνοῦ φυτό, δὲν κάνει ἄνθη· καὶ γι' αὐτὸ ἀκριβῶς λεγόταν ὁ λόγος αὐτός ...

Εἶχα φτάσει στὰ «Ἄσπρα Παγιά· (*). Ἐκεῖ θυμήθηκα τὸ λόγο.

Εἶναι ἕνας γκρεμνὸς ποὺ φτάνει ὡς τρακόσια μέτρα βάθος. Κι' ἀπάνω ψηλά, στὴν κορφή του, εἶναι φυτρωμένες ἕνα πλῆθος φτέρες.

Κάποτε—πάνε πολλὰ χρόνια—ληστές, Σαρακηνοὶ ἢ Μπαρμπαρῖνοι δὲν ἀναφέρει ἡ παράδοση, κυνηγοῦσαν μιὰ γριὰ ἐνενηντάρα. Αὐτή, γιὰ νὰ ξεφύγῃ ἀπὸ τὰ χέρια τους, πήδησε στὸν γκρεμνὸ κι' ἔτυχε νὰ πατήσῃ πάνω σ' ἄνθος φτέρης, ἀπὸ κεῖνες ποὺ ἦταν στὸ χείλος τοῦ γκρεμνοῦ. Αὐτὸ θὰ τῆς ἔφερνε μεγάλο καλό.

Καὶ νά, ἂν καὶ πήδησε ἀπὸ τὸ φοβερὸ ἐκεῖνο ὕψος, δὲν ἔπαθε τίποτα· ἔμεινε «σώα καὶ ἀβλαβής».

Ἀπὸ τότε ἐκεῖνο τὸ μέρος λέγεται : «Τῆς γριᾶς τὸ πήδημα».

Ροδάνθη

(*) Τοποθεσία στὴ Ζάκυθο, ἀπάνω στὸ δουνὸ ποὺ λέγεται «Λιοπάτος».

ΤΗΝ ΑΥΓΗ ΤΟΥ ΜΑΗ

Τὴν αὐγὴ τοῦ Μάη
Ποὺ θαρρεῖς γελάει
Ὅλ' ἡ πλάση γύρα
Καὶ σκορπάει μύρα
Ἐδῶ σὴν ἐξοχή,
Τὰ γλυκά τ' ἀηδόνια
Στῶν δεντρῶν τὰ κλώνια
Πῶς γλυκολαλοῦνε
Καὶ σὲ προσκαλοῦνε
Σ' ἔνθεη μουσική!

Μὲ περίσσια κάλλη
Ἥλιος σὰν προβάλει,
Λάμπουνε τὰ πεῦκα,
Κι' ἡ γριὰ ἡ Λεύκα
—Σὰν φυσᾶ ἀπαλὰ
Μὲ ἀνατριχιλα
Στ' ἀργυρά της φύλλα
Τ' ἀεράκι—πλήθια
Μάγια παραμύθια
Λέει σιγαλά.

Μυριοπλουμισμένες
Κι' ἀνθοστολισμένες
Οἱ πλαγιὲς κι' οἱ κάμποι,
Κι' ἡ δροσούλα λάμπει
Πάνω στὰ κλαδιά,
Καὶ γοργοκυλώντας,
Γλυκοτραγουδώντας,
Θαμνοκλώνια βρέχει
Τὸ νερὸ ποὺ τρέχει
Μέσ' στὴ λαγκαδιά.

Ἀντηχεῖ πιὸ πέρα
Τοῦ βοσκοῦ ἡ φλογέρα,
Καὶ στὰ βουναλάκια
Βόσκουν κατσικάκια
Καὶ τρελλὰ πηδοῦν,
Καὶ τ' ἀρνάκια κάτω
Χόρτο τρῶν δροσάτο,
Παρεκεῖ παιδάκια
Κόβουν λουλουδάκια
Κι' ὅλο τραγουδοῦν.

Μέλισσες βουΐζουν,
Τ' ἄνθη τριγυρίζουν,
Μέλι σὰ συνάζουν,
Οἱ ψυχὲς τινάζουν
Χνουδωτὰ φτερά,
Κι' ἕνα γαϊδουράκι,
Πλάϊ στὸ ρυάκι,
Γκάρισμ' ἀρχινάει
Καὶ τ' αὐτιά κουνάει
Μὲ τρελλὴ χορά.

Πῶς θὰ σ' ἀγαποῦσα,
Θὰ σὲ τραγουδοῦσα,
Μάη μυρωμένε
Κι' ἀνθοστολισμένε,
Ποὺ σκορπᾶς χαρές,
Θὰ μ' εὐχαριστοῦσες
Πόσο, ἂν μποροῦσες
Νἄρχουσουν τὸ χρόνο
—Ὄχι μία μόνο—
Δώδεκα φορές ! . .

Πάνθεια Ἀβραδάτου

ΣΑΝ ΠΑΡΑΜΥΘΙ

— Σ' ἔπιασα, σ' ἔπιασα, καλή μου πεταλούδα! Ἄ, τί ὄμορφα φτεράκια ποὺ ἔχεις ! Μὰ πῶς βρέθηκες ἐδῶ, στὴ σκονισμένη πόλη, ἐσὺ ἡ βασίλισσα τῆς ἀνοιξης καὶ τῆς ὀμορφιᾶς ;

—Ἄσε με, καλή μου κοπέλλα, νὰ ξαποστάσω στὰ πέταλα τοῦ λυπημένου ἐκείνου ρόδου ποὺ ἔχεις στὸ βάζο σου, καὶ θὰ σοῦ πῶ, μικρή μου, τὴ ζωούλα μου...

Ὅταν ἀνοιξα γιὰ πρώτη φορὰ τὰ μάτια μου στὴ ζωή, βρέθηκα σ' ἕνα μεγάλο περιβόλι μὲ λογῆς-λογῆς λουλούδια. Ἄκουγα γύρο μου τρελὰ τραγούδια μέσ' ἀπ' τὶς πυκνὲς φυλλωσιὲς τῶν δέντρων. Σὰ μικρὴ φιλάρεσκη ποὺ ἦμουν, ἔτρεξα νὰ θαυμάσω τὴν ὀμορφιά μου στὰ καθάρια νερὰ ἑνὸς ρυακιοῦ, ποὺ σὰ φίδι κυλοῦσε μέσα ἀπὸ τεόφες πεντάμορφων λουλουδιῶν.

Ἔτρεξα στὰ λουλούδια κι' ἔπαιξα μὲ τὶς δροσοσταλίδες. Μ' ἄρεσε νὰ τὶς βλέπω νὰ κυλοῦν σὰ δάκρυα καὶ νὰ στάζουν στὴ γῆ. Κι' ἔπαιζα ἀκόμα μὲ κάτι μικρούλες πεταλουδίτσες, κι' ἀνακατεύομουν μαζί τους γιὰ νὰ λάμπουν καλύτερα τὰ δικά μου τὰ φτερά, γιὰ νὰ φαίνουμαι ὀμορφότερη.

Ὅταν κουράστηκα πιὰ ἀπ' τὰ τρελὰ παιχνίδια, κάθησα στὰ πέταλα ἑνὸς ἄλικου ρόδου, καὶ τοῦ ψιθύρισα πόσο ἀπαλὰ εἶναι τὰ πέταλά του καὶ πόσο ξεχωρίζει μέσ' ἀπ' τἄλλα λουλούδια. Ἔγειρά ὕστερα σὲ μιὰ μικρὴ λευκὴ μαργαριτούλα, καὶ τῆς εἶπα πόσο μ' ἄρεσαν τὰ λευκὰ ντροπαλά της πέταλα.

Μὰ βαρέθηκα τὰ ρόδα καὶ τὶς μαργαρίτες, κι' ἔτρεξα πιὸ χαμηλὰ στὴ γῆ, καὶ βρῆκα κάτι μικρὰ χαριτωμένα λουλουδάκια, ποὺ μὲ τρέλαναν μὲ τὰ αἰθέριά τους χρώματα. Ἀλλὰ πιὸ κεῖ βλέπω κάτι ποὺ κοκκίνιζε ζωηρά. Τρέχω· ἦταν παπαρούνες. Κάθουμαι νὰ κουνιστῶ λίγο στὰ πέταλα μιᾶς ὁλοκόκκινης λυγερῆς παπαρουνίτσας· ἀλλὰ μάδησαν καὶ σκορπίστηκαν γύρο μου. Ἀνατρίχιασα κι' ἔφυγα μακριὰ ἀπ' τὸ λουλούδι ποὺ πέθανε !

Ἕνας ὁλόλευκος κρίνος μὲ φώναξε. Πῆγα κοντά του, ἀκούμπησα στ' ἀγνὰ πέταλά του καὶ στάθηκα μιὰ στιγμὴ ν' ἀκούσω τὸ τραγούδι τ' ἀηδονιοῦ. Πόσο ζήλεψα ! Ἤθελα νὰ εἶχα κι' ἐγὼ μιὰ τέτοια φωνή, νὰ μπορέσω νὰ τραγουδήσω τὴ χαρά μου, τὴν ὀμορφιά, τὸ φῶς, τὴ ζωή !

Μὰ μιὰ πεταλούδα μπορεῖ ποτὲ νὰ εἶναι μελαγχολική, ὅταν βρίσκεται μέσα στὰ πανόμορφα λουλούδια ; Ἔτσι ξέχασα τἀηδόνι καὶ τὴ ζήλεια μου, κι' ἔπαιξα, ἔπαιξα τρελλὰ ὡς ποὺ σουρούπωσε. Τότε ἔγειρα μέσ' στὴν καρδιὰ ἑνὸς φρεσκανοιγμένου ρόδου καὶ γρήγορα ἀποκοιμήθηκα, ζαλισμένη ἀπ' τὸ τρελὸ παιχνίδι, ἀπ' τὸ σιγαλὸ λίκνισμα τοῦ λουλουδιοῦ, καὶ τὴν εὐωδιὰ τοῦ δροσεροῦ ἀέρα.

Ἔτσι ἔζησα. Κι' ὕστερα θέλησα ἡ ἄμοιρη νὰ δῶ κι' ἄλλα

μέρη. Φαντάστηκα πώς ἦταν μικρὸ τὸ βασίλειό μου κι' ἦταν λίγα τὰ λουλούδια ποὺ μὲ θαύμαζαν. Θέλησα νὰ δῶ κι' ἄλλα λουλούδια σ' ἄλλους τόπους μακρινούς, καὶ νἀκούσω κι' ἄλλα πουλιὰ νὰ μοῦ ψέλνουν τὴν ὀμορφιά μου. Κι' ἔφυγα μακριὰ ἀπ' τὸν παράδεισό μου . . .

Δές με τώρα, εἶμαι ἕνα φτωχὸ σωματάκι ἑτοιμοθάνατο! Πεθαίνω χωρὶς νὰ χαϊδέψω γιὰ τελευταία φορὰ τὰ δροσερὰ πέταλα τῶν λουλουδιῶν μου . . .

Πέθανε ἡ μικρὴ τρελὴ πεταλουδίτσα, κι' ἔγειραν καὶ σκέπασαν τὸ ἄψυχο σωματάκι τῆς δυὸ μαραμένα φύλλα τοῦ ρόδου, ποὺ ἔσβυνε κι' αὐτὸ μέσα στὸ βάζο. Καὶ δυὸ δάκρυα κύλησαν ἀπ' τἀγγελικὰ μάτια τῆς μικρῆς κοπέλλας.

Ἦταν κι' ἐκείνη μακριὰ ἀπ' τὰ μυροβόλα βουνὰ τῆς πατρίδας της ...

Ἄρεμις

ΤΟ ΠΕΠΡΩΜΕΝΟ

Ἦταν μικρὸς τὸν καιρὸ π' ἄφησε τοὺς γέρους γονιούς του κι' ἔφυγε στὰ ξένα, ἐκεῖ ποὺ ἡ καταχνιὰ ἁπλώνει τὰ φτερά τη: πέρα γιὰ πέρα.

Τὴ θυμᾶμαι τὴ μέρα κείνη. Οἱ γέροι γονεῖς του, δυὸ συντρίμια σωστά, μάτια προσπαθοῦσαν νὰ κρύψουν τὸν πόνο τους. Ἔκλαιγαν, ἔκλαιγαν ἀπαρηγόρητα γιὰ τὸ μονάκριβο παιδί τους, τὸ μόνο πρᾶγμα π' ἀγάπησαν στὸν κόσμο, τὴ μόνη τους ἐλπίδα στὰ γεράματα. Ἔκλαιγαν, γιατ' εἶχαν ἀκουστὰ ἀπ' τοὺς πολύξερους, πὼς ἐκεῖ ποὺ θὰ πάει, δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ πιεῖ τὸ λησμοβότανο.

Συχνὰ τὰ βήματά μου μ' ὁδηγοῦσαν στὸ ψηλόλιγνο καὶ ξεθωριασμένο σπίτι τῶν γέρων μὲ τοὺς ξεφτισμένους τοίχους καὶ τὰ σαρακοφαγωμένα παράθυρα. Πότε τοὺς πήγαινα καμμιὰ καλὴ εἴδηση, πότε κανένα εὐχάριστο γράμμα. Ἔβαζα τὸ χέρι μου στὴν κλειδωνιὰ κι' ἔμπαινα μέσα. Ποτὲ δὲ θὰ ξεχάσω τὴ συγκίνησή τους. Μ' ἔπιανε ἡ γριὰ ἀπ' τὸ χέρι—γιατί ὁ γέρος ἤταν παραλυμένος— μ' ὁδηγοῦσε ἀνάμεσά τους, καὶ μ' ἀνοιχτὸ τὸ στόμα ἄκουγαν τὰ λόγια μου ποὺ τοὺς φαινόνταν σὰ χρησμοί . . .

Τότε συνέβαινε κάτι παράξενο στοὺς γέρους, κάτι ποὺ θὰ μοῦ μείνη ἀλησμόνητο. Τὸ χλωμὸ καὶ κρέβιο πρόσωπό τους ἔπεφνε μιὰ ὄψη ρόδινη, ἐνῶ τὰ μάτια τους ἔλαμπαν γεμάτα ζωή.

Πέρασαν χρόνια ἀπὸ τότε. Μάταια περίμεναν τὴν ἐπάνοδο τοῦ γιοῦ. Τὰ λόγια τῶν ξένων ἔβγαιναν ἀλησινά.

Σκεπτόμουνα καὶ πάλι νὰ τοὺς ἀνακουφίσω, ἀλλ' ἀλίμονο, μὲ μιὰ εἴδηση τῆς φαντασίας μου. Ἄρχιζε νὰ σκοτεινιάζει τὴν ὥρα ποὺ τράβηξα γιὰ τὸ σπίτι τῶν γέρων. Τὸ κεφάλι μου βούιζε σὰν ἕνα μελίσσι, Ἀναζητοῦσα νὰ βρῶ κάτι γιὰ νὰ τοὺς πῶ. Μὰ ἤταν ἀδύνατο. Δὲν πρόφτασα νἀνοίξω τὴν πόρτα καὶ μιὰ φωνὴ ὅμοια μὲ οὐρλιαμα θηρίου μἔκανε νἀποτραβηχτῶ. Καὶ τότε βρέθηκα σ' ἕνα ἀπμίσοι θέαμα.

Ὁ παράλυτος γέρο - πατέρας, ἕνα κουβάρι, ἄφηνε νὰ τοῦ ξεφεύγουν ἐκεῖνες οἱ φωνές. Ἐνῶ ἡ γριὰ μητέρα, σὲ μιὰ γωνιὰ βυθισμένη, ἀναπολοῦσε ποιὸς ξέρει ποιὲς γλυκὲς εἰκόνες τῆς ζωῆς της καὶ δὲν εἶχε δύναμη μήτε νὰ κλάψη.

Δὲ μπόρεσα νὰ βαστάξω περισσότερο. Ἔπεσα στὸν καναπὲ μὲ τὰ κρόσια,ἐνῶ τὰ δάκρυα μοῦ θάμπωναν τὰ μάτια.

Ναί, εἶχε πεθάνει. Τὄλεγε ὁ κόσμος ὅλος, τὄλεγε ἡ σκοτεινιασμένη κάμαρα μὲ τὶς κρεμασμένες κουρτίνες, τὄλεγε ἡ νύχτα ποὺ ἄρχιζε νὰ πλησιάζει.

Στὴ μεγάλη καὶ πολυπαθασμένη ζωή τους, ἡ μοῖρα θέλησε νὰ προσθέση κι' αὐτὸ τὸ πικρὸ ποτήρι.

Σεβερίνη

ΑΠΟ ΤΑ ΦΑΙΔΡΑ

Ο ΝΑΠΟΛΕΩΝ ΚΑΙ Ο ΠΟΜΠΡΟΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ

Ὁ Ναπολέων ρωτοῦσε, μιὰ μέρα, ἕνα γεροσύλλεχτο :

— Πέρεις πόσο διαρκοῦν τὰ 10 λεπτά ;

— Βέβαια,Μεγαλειότατε,διαρκοῦν 600 δευτερόλεπτα.

— Ὡραῖα ! Μά, μπορεῖς σὺ ὁ ἴδιος, χωρὶς ρολόϊ, νὰ ἐξακριβώσης αὐτὴ τὴ διάρκεια ;

— Μάλιστα, Μεγαλειότατε !

Τότε ὁ Ναπολέων, βγάζοντας τὸ ρολόϊ του, εἶπε στὸ στρατιώτη :

— Μόλις περάσουν 600 δευτερόλεπτα, θὰ φωνάξης ἄλτ !

Ὁ στρατιώτης, χωρὶς νὰ πῆ τίποτα, ἀρχισε νὰ κοιτᾷ δεξιὰ κι ἀριστερά, προσποιούμενος ὅτι δὲν φροντίζει γιὰ τὴν ὥρα Μόλις ὅμως πέρασαν τὰ 600 δευτερόλεπτα, φώναξε: ἄλτ !

Ὁ Ναπολέων ἔμεινε ἔκπληκτος.

— Μὰ πῶς, ρώτησε, ἀπόχτησες αὐτὴ τὴν τὴν ἱκανότητα;

— Μὲ κεῖνο, ἐκεῖ ψηλά. ἀπάντησε ὁ πονηρὸς στρατιώτης.

Κι' ἔδειξε τὸ ρολόϊ τοῦ καμπαναριοῦ. ποὺ οἱ δείχτες του ἔδειχναν τὰ λεπτὰ καὶ τὰ δευτερόλεπτα. Ὁ Ναπολέων δὲν τὸ εἶχε ἰδεῖ !

Μιτσουκὸ

ΠΑΙΔΙΚΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

— Γιῶργο, μὴ φωνάζεις ἔτσι γιατί διαβάζω.

— Ἔ, καλά, κλεῖσ' τὴν πόρτα!

— Μὰ τὴν ἔκλεισα.

— Τότε κλεῖσ' τη μὲ τὸ κλειδί.

Ἀντ. Κ. Σάββας

***

Ὁ Γεωργάκης πρόκειται νὰ βγεῖ περίπατο μὲ τὴ γκουβερνάντα του στὸ Μουσεῖο.

— Πῆρες μαζί σου καραμέλες ; τὴ ρωτᾶ ὅταν ξεκίνησαν ἀπ' τὴν πόρτα.

— Τί νὰ τὶς κάμω ;

— Νὰ μοῦ τὶς δώσης, ἂν ἀρχίσω στὸ δρόμο νὰ κλαίω.

Κόρη τοῦ Γιαλοῦ

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ «ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ»

Ἀθῆναι, 42 ὁδὸς Εὐριπίδου τὴν 13 Ὀκτωβρίου 1929.

ΑΥΤΟΝ τὸν καιρό, διαβάζω κι' ἐγὼ μυθιστορήματα. Καὶ μκντεύετε βέβαια γιατί : γιὰ νὰ διαλέξω τὰ καλύτερα ἀπὸ τὰ ἑλεωταῖα ποὺ φάνηκαν καὶ νὰ σᾶς τὰ δώσω τοῦ χρόνου. Ἔχω ὅμως ὑπ' ὄψει μου καὶ μερικὰ καλὰ ἀριστουργήματα, σὰν τὸν «Πιτσιρίκο» τοῦ Ντωντέ. Κι' ἀπ' αὐτὰ κάποιο πάλι θὰ δημοσιεύσω. Περιμένετε ἀκόμα λίγο, κι' ἄμα ἀποφασίσω, θὰ σᾶς πῶ.

Ἡ *Κάρμεν* πέρασε τὸ καλοκαίρι της στὴ δροσερὴ Ἰσμαηλία. Καὶ μοῦ γράφει : «Ἐκεῖ, ποὺ κι' ἡ ἴδια ἡ πόλη μοιάζει μ' ἕναν ἀπέραντο κῆπο, ἔχει, καὶ θάλασσα ποὺ τὴν ὑπεραγαπῶ. Τὴ νύχτα, μὲ τὸ φεγγάρι, κάναμε βαρκάδες, ποὺ μάρεσαν πολὺ καλύτερα ἀπὸ τὸν Κινηματογράφο, ὅπου, στὸ Κάϊρο, καταλήγει κανεὶς γιὰ νὰ διασκεδάση.» Μὰ δὲν εἶναι ζήτημα : Σὲ μιὰ μικρή, δροσερή, ἐξοχική, παραθαλάσσια πόλη, ζῆ κανεὶς πολὺ ὡραιότερα παρὰ σὲ μιὰ ζεστὴ καὶ πολυθόρυβη μεγαλούπολη. Ἀλλά, δυστυχῶς, δὲν μποροῦν ὅλοι νὰ ζοῦν ἐκεῖ ποὺ θέλουν . . .

Τὰ ἔλαβα ὅλα, *Ἀκούρδιστο Ρολόϊ*. Ἀλλ' ἀφοῦ εἶχες τὴν ὑποψία πὼς χάθηκε τὸ γράμμα σου, ὅπου μοῦ ἔγραφες τὴ νέα σου διεύθυνση, γιατί δὲν μοῦ τὴν ξανάγραφες σὲ τοῦτο-δῶ, γιὰ νὰ εἶσαι σίγουρος ; Περίμενες δηλαδὴ νὰ σοῦ πῶ πρῶτα πὼς δὲν ἔλαβα τίποτα ; Κι' αὐτὸ δὲν θἄφερνε μιὰν ἀργοπορία, ποὺ μποροῦσες ἐξαίρετα νὰ τὴν ἀποφύγης ; Πρόσεχε λοιπὸν ἄλλη φορὰ νὰ εἶσαι πιὸ πρακτικός. Στὴ ζωή, μπορεῖ κανεὶς νὰ ζημιωθῆ πολύ, ἀπὸ μιὰ μικρὴ ἀσυλλογισιά, ἀπὸ μιὰ ἀπροσεξία.

Δὲν δισπιστῶ καθόλου στὰ γραφόμενά σου, φίλη μου *Ι. Κ.*, κι' εὐχαρίστως δέχομαι τὴν αἰτησή σου. Γιατί ἐλπίζω πὼς ἡ θέλησή σου, ποὺ τὴν θακρίνω μεγάλη ἀνάμεσα στὶς γραμμές σου, θὰ ὑπερνικήση ὅλ' αὐτὰ τὰ ἐμπόδια ποὺ συσσώρευσε ἡ τύχη. Ἐμπρὸς λοιπὸν ! θάρρος, ὑπομονὴ κι' ἐργασία.

Ἀπὸ τὸν καιρὸ τοῦ Νῶε . . . εἶχε νὰ μοῦ γράψη ἡ *Δειάνα*. Καὶ μ' ἀποζημιώνει σήμερα μ' ἕνα μεγάλο κι' ὡραιότατο γράμμα, ὅπου μοῦ διηγεῖται τὶς περιπετειές της τὶς καλοκαιρινὲς καὶ τὶς ἐντυπώσεις της ἀπὸ τὴν ἐξοχή. Ἐλπίζω νὰ συνεχίση τώρα χωρὶς διακοπή, ὡς τὸ καλοκαίρι τουλάχιστο ποὺ θὰ ξαναφύγη.

Ἀπὸ γράμμα τῆς *Λατάνιας* ἐμαθα τὸ μεγάλο δυστύχημα ποὺ ἔπληξε τὴ *Μιμόζα* : Ἡ ἀγαπητή μας φίλη ἔχασε τὴ μητέρα της, μιὰ σπάνια γυναῖκα, ποὺ τὴν ἔκλαψαν ὄχι μόνο τἀπαρηγόρητα ὀρφανά της, ἀλλὰ κι' ὅλοι ὅσοι τὴ γνώριζαν ! Στέλνω στὴ *Μιμόζα* τὰ ἐγκάρδια συλλυπητήριά μου.

Γύριστε κι' ἡ *Λάουρα* ἀπ' τὸ μεγάλο της ταξίδι καὶ μοῦ ἔγραψε ἀμέσως. Πολὺ τὴν ὠφέλησε τὸ ταξίδι αὐτό· τὴν πάχυνε, τὴν ψήλωσε, τὴ δυνάμωσε. Κι' ἀκόμα τῆς ἔδειξε τὴν ἀγάπη τῶν φιλησάδων της μὲ τὴν ὑποδοχὴ ποὺ τῆς ἔκαμαν. Γιὰ ἕνα μόνο λυπήθηκα, ποὺ δὲν πέρασε κι' ἀπὸ τὴν Ἀθήνα νὰ γνωρισθοῦμε. Ἀλλὰ δὲν πειράζει· ἡ *Λάουρα* θὰ ταξιδέψη καὶ πάλι . . .

Καὶ τὸ «Χωρὶς Οἰκογένεια», *Παγκανίνι*, ποὺ εἶδες στὸν Κινηματόγραφο, εἶναι δημοσιευμένο στοὺς τόμους μου τοῦ 1919 – 20. Βέβαια ὁ Διαγωνισμὸς Ζωγραφικῆς δὲν ἤταν αὐτὴ τὴ φορὰ πολὺ εὐκολος· ἀλλ' ὡς τοῦ χρόνου ποὺ θὰ προκηρύξω ἄλλον, θἄχης γυμνασθῆ καὶ σὺ στὸ σχέδιο καὶ θὰ μπορέσης νὰ λάβης μέρος.

Μελαχροινούλα, αὐτὸ τὸ ψευδώνυμο σοῦ ἐνέκρινα, γιατὶ τὸ ἄλλο δὲν ἤταν ἐλεύθερο. Ἔκαμες καλὰ ποὺ ἀποφάσισες, ἔστω κι' ἀργά, νὰ μοῦ γράψης. Καὶ τὸ γράμμα σου θὰ μ' εὐχαριστοῦσε ἀκόμη περισσότερο, ἂν ἤταν γραμμένο μὲ τὸ χέρι σου. Γιατὶ βρίσκω πὼς τὄγραφε ἄλλος. Ὁ χαρακτήρας αὐτὸς δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι κοριτσιοῦ τῆς ἡλικίας σου. Σὲ παρακαλῶ λοιπὸν νὰ μοῦ γράψης στὸ ἑξῆς μὲ τὸ χέρι σου· ἐκτὸς πιὰ ἂν γελιέμαι,—ἀλλὰ δὲν τὸ πιστεύω.

Ἀφοῦ σ' αὐτὴ τὴν Κλινική, *Διλιάνα*, περνᾶς τόσο ὡραία κι' ἔχεις μάλιστα καὶ συντροφιὰ Διαπλασσοπούλες, δὲν θὰ σοῦ ἀποφανῶ ὁ καιρός ποὺ χρειάζεται ἀκόμα γιὰ νὰ γίνης καλά. Εὐχομαι ὡςτόσο νὰ εἶναι ὅσο μπορεῖ λιγότερος... Ναί, τὸ «τεζάκι» ἄλλοῦ τὸ λένε «τεζιάκι», ἀλλὰ τὸ ἴδιο πρᾶγμα σημαίνει. Χαίρω πολὺ ποὺ βρίσκεις τόση εὐχαριστηση στὰ μυθιστορήματά μου.

Ὁ *Ναπολέων* πέρασε τὸ καλοκαίρι του στὴν Πεντέλη. Ἀλλὰ καθόλου—μοῦ γράφει,— δὲν θὰ τὸ ἔβρισκε εὐχάριστο, ἂν δὲν εἶχε κάθε Σάββατο τὸ φυλλάδιό μου, καὶ καθεμέρα σχεδὸν ἀλληλογραφία μὲ Διαπλασσόπουλα, ἀνταλλαγὴ Μ. Μυστικῶν κτλ. Καὶ μοῦ περιγράφει μὲ τί ἀνυπομονησία μὲ περίμεναν ἐκεῖπάνω, αὐτὸς καὶ τ' ἀδελφιά του. Κι' ὅταν τὸ φυλλάδιο ἔφθανε τὸ Σάββατο τὸ βράδυ, «ἔπεφταν ὅλοι ἀπάνω του; ποιὸς νὰ τὸ πρωτοδιαβάσαν;» ὅταν ὅμως ἀργοῦσε ὡς τὴ Δευτέρα, ἔ, τότε πιὰ «ἔπεφταν σὰν πειναμένοι λέοντας !» Ὥστε νὰ τὸ ξέρετε: ἔχει κάποτε καὶ λέοντες στὴν Πεντέλη . . .

Μετὰ χαρᾶς, *Ἀτρόμητε Ποδοσφαιριστή*. Θὰ εἶδες τὴν ἔγκριση τοῦ ψευδωνύμου σου. Τὸ γράμμα σου, ἂν καὶ σύντομο, εἶχε μερικὲς φράσεις ποὺ μ' ἄρεσαν πολύ. Ἐλπίζω νὰ μοῦ γράψης συχνά.

Δὲν ἀπαντῶ, *Λυσόχαρτα*, στὴν ἐρώτησή σου, γιατί κι' ἡ ἀπαντὴ ἑνὸς ψευδωνυμοῦχου εἶναι μυστική. Τὸ μόνο ποὺ δηλώνεται, εἶναι ἂν ἕνα ψευδώνυμο ἀνήκει σὲ ἀγόρι ἢ σὲ κορίτσι. Κι' αὐτὸ γιὰ νὰ ξέρουν ὅσοι δὲν θέλουν ἀνταλλαγές παρὰ μόνο μὲ ὁμοφύλους. Ναί, τὰ Εὐσημα τῆς Ἐπιμονῆς, ποὺ δίνονται γιὰ τὶς Λύσεις,—κι' αὐτὰ γιὰ νὰ *ἐπιμένουν* οἱ λύτες καὶ νὰ στέλνουν λύσεις περισσοτέρων φυλλαδίων, — μετρισοῦνται μαζὶ μὲ τὰ ἄλλα. Στὸ τέλος θηλαδὴ τοῦ χρόνου, ἂν ἔχει κανεὶς 50 Εὔσημα στοὺς Διαγωνισμοὺς καὶ 20 Εὔσημα Ἐπιμονῆς στοὺς Διαγωνισμοὺς τῶν Λύσεων, ἔχει τὸ ὅλον Εὔσημα 70.

Κι' ἄλλο γράμμα μὲ πένθος, κι' ἄλλο δυστύχημα μεγάλο : Οἱ φίλες μου *Ἐδα*, *Βαλέντσια* κι' ἡ μεγάλη τους ἀδελφή, τὸ παλιό μου *Φληριώτικο Ζιζάνιο* ποὺ μοῦ τὸ γράφει, ἔχασαν τὴν καλή τους μητέρα ! Ἡ καϊμένη μάγαποῦσε τόσο πολύ, ὥστε κι' ὅταν ἀκόμα ἔχασε τὸ φῶς της, ἔβαζε τὶς κόρες της νὰ τῆς διαβάζουν τὸ φυλλάδιό μου. Ἂς δεχθοῦν κι' οἱ τρεῖς ἀγαπημένες μου τὰ ἐγκάρδια συλλυπητήριά μου.

Μὲ στενοχώρησαν πολὺ τὰ παράπονά σου, *Χρυσορρόδινο Συννεφάκι*, καὶ στάθηκα νὰ θυμηθῶ πότε ἔλαβα γράμμα σου καὶ δὲν σοῦ ἀπάντησα. οὔτε μιὰ λέξη ! Καὶ νὰ λές ὅτι αὐτὸ ἔγινε πολλὲς φορές, ἐνῶ ἐγὼ δὲν κατάφερα νὰ θυμηθῶ οὔτε μιά ! . . Κάτι παρεξήγηση θὰ συμβαίνει. Ὁποιοδήποτε ἐξαίρεση δὲν κάνω ποτέ. Κάθ' ἑβδομάδα ἀπαντῶ σ' ὅσα γράμματα ἐπιτρέπει ὁ χῶρος, καὶ τἄλλα ἁπλῶς τἀναφέρω, ἤ, ὅταν γράφουν κάτι ἀπουσαῖο, τἀφίνω γιὰ τὸ ἑπόμενο. Μὴν ἀμφιβάλλης λοιπὸν γιὰ τὴν ἀγάπη μου καὶ γράφε μου μ' ἐμπιστοσύνη.

Ὁ *Μικρὸς Καλλιτέχνης*, διαβάζοντας πραχτὲς τὰ «Φιλολογικὰ Ἅπαντα» τοῦ Ἀλεξ. Ραγκαβῆ, ἀνακάλυψε καὶ τὸ ἑξῆς ἐπίγραμμα:

Τῆς Κυρίας Κ.

(συντάκτου τῆς «Διαπλ. τῶν Παίδων»)

Ὁ τὸν νοῦν καὶ τὴν ψυχὴν
τῶν παιδίων διαπλάττων,
Γλυκεῖς δρέπει τοὺς καρπούς,
σπείρων εὐγενὲς τὸ σπέρμα,
Καὶ εἰς τρίβον ἀρετῆς
ὁδηγῶν τὰ βήματά των,
Τὴν πατρίδα δι' αὐτῶν
φέρ' εἰς εὐκλεὲς τὸ τέρμα.

Ὑποθέτω, ὅτι αὐτὸ ὁ Ραγκαβῆς τὸ ἔγραφε γιὰ τὴν κυρία Κουρτίδη, ἀδελφὴ τοῦ κ. Παπαδοπούλου, ποὺ ἐκεῖνο τὸν καιρὸ ἔγραφε στὸ περιοδικό μου ταχακά. Τί ὡραῖο ἐπίγραμμα ! Μόνο ποὺ θέλει μετάφραση . . .

Ὄχι, *Ἐρείκη*· οὔτε ὁ ἀέρας τοῦ πῆρε τοῦ Ἀνανία τὰ γράμματά σας ἀπὸ τὸ τραίνο, ὅταν πήγαινε στὴν ἐξοχή, οὔτε ἡ τελευταία μεγάλη βρυχὴ τοῦ τὰ ἔδρεξε. Ἄλλη συμφορὰ ἔπαθε, πολὺ πιὸ ἀπρόοπτη... Μολοντοῦτο, ἡ Κυριακὴ ἔγινε, τελείωσε. Δὲν μένει παρὰ νὰ τὴ γράψη καὶ νὰ τὴν τυπώσουμε. Δὲν ξέρω ὅμως ἂν θὰ χωρέση νὰ μπῆ σ' ἕν' ἀπὸ τὰ τελευταῖα φυλλάδια αὐτοῦ τοῦ τόμου. Γιατί προπαντὸς πρέπει νὰ τελειώσουν τὰ μυθιστορήματα. Σοῦ ἑστειλα τὰ δυὸ φυλλάδια. Ὁ κ. Ξ. σ' εὐχαριστεῖ πολὺ γιὰ ὅσα γράφεις.

Τὸ διήγημά σου, *Σάνθιππε*, γιὰ τὸ ὁποῖο θὰ σοῦλεγα σήμερα, τὸ βλέπεις δημοσιευμένο. Μοῦ ἄρεσε πάρα πολὺ καὶ τὸ θέμα καὶ τὸ ὕφος. Ἔχει κι' ἕνα χιοῦμορ ὁλοκλήρου ἰδιαίτερο, καὶ μὲ πολὺ ὁμορφο τρόπο συμπλέκουνται τὸ ἐπεισόδιο τῶν φαριῶν κι' ἡ διήγηση τοῦ Πέτρου. Ἀξιμο τελοσπάντων. διήγημα, ποὺ μ' εὐχαρίστηση θὰ τὸ διαβάσουν οἱ φίλοι μας. Καὶ δὲν ξέρεις πόσο χαίρω γι' αὐτό ! Πρέπει ὅμως νὰ ἐπιστήσω τὴν προσοχή σου σὲ μερικὰ πράγματα. Θὰ τὰ ἰδῆς μόνος σου, ἀπὸ μερικὲς διορθώσεις ποὺ ἔκαμα. Π. χ. τὸ κυρὰ-Φρόσω δὲν εἶναι ὄνομα γάτας· καὶ τὴν ἔκαμα Φρίσσα. Οὔτε στὸ Πανεπιστήμιο γράφουν ἐνθέσεις. Γι' αὐτὸ τὸν Πέτρο, ποὺ τὸν εἶχες εἴκοσι χρονῶν φοιτητή, σοῦ τὸν ἔκαμα δεκαξὴ χρονῶν μαθητὴ τοῦ Γυμνασίου. Νά, κάτι τέτοια πρέπει νὰ προσέχουμε. Εἶναι ἴσως μικρά, ἀσήμαντα· ἀλλὰ κι' ἕνα νὰ μᾶς διαφύγη, εἶναι ἀρκετὸ γιὰ νὰ καταστρέψη ὅλη τὴν ἐντύπωση. Πρόσεχε ἐπίσης, παιδί μου, καὶ τὴ γλῶσσα. Ἡ ὁμοιομορφία εἶναι ἀπαραίτητη : ὅλοι οἱ τύποι πρέπει νὰ εἶναι δημοτικοί. Π. χ. οὔτε τὸ «ἐπρόκειτο» στέκεται σ' αὐτὴ τὴ γλῶσσα, οὔτε «ἐπρόκειτανν» μπορεῖ νὰ γίνη. Ἔπρεπε λοιπὸν νὰ βρεθῆ μιὰ ἄλλη λέξη, ἢ μιὰ ἄλλη φράση ἀνάλογη,δημοτική.

Τιὰ τὸ σχολεῖο, *Λιλίκα Μανουσάκη*, δὲν πειράζει· ὡς ἐκεῖ ποὺ προχώρησες, μπορεῖς νὰ μάθης μόνη σου κι' ὅσα ἄλλα γράμματα θέλεις, ἀφοῦ τὰ γράμματα σοῦ ἀρέσουν τόσο πολύ.—Τὸ εἶπα καὶ στὴν προκήρυξη τοῦ Διαγωνισμοῦ Ἐεσπαθῶμαντος : τὸ Ὑπουργεῖο τῆς Παιδείας, δυστυχῶς, μόνο αὐτὰ τἀνάξια περιοδικὰ συστήνει. Ὡστόσο σ' εὐχαριστῶ πολὺ γιὰ τὰ καλὰ λόγια κι' ἐλπίζω νὰ πάρης καὶ ψευδώνυμο γιὰ νὰ μοῦ γράφης ταχτικά. Ναί, κι' ὁ κ. Φαίδων θὰ εἶχε μεγάλη εὐχαρίστηση νὰ σὲ γνωρίση. Τὰ τετράδια 75 λεπτὰ τὸ ἕνα.

Εὐχαριστῶ, *Βασιλεῦ τοῦ Ἄδου*, ὁ κ. Φαίδων θὰ διάβαζε κανένα διήγημά σου καὶ θὰ σοῦλεγε τὴ γνώμη του. Μπορεῖς νὰ τὸ στείλης σὲ μένα· ἀλλὰ νὰ σημειώσης ἀπὸ πάνω : «γιὰ τὸν κ. Φαίδωνα». Ὅσο γιὰ τὴν Κυριακή, ποὺ περιμένεις μὲ τόση ἀνυπομονησία, ἀπαντῶ παραυάνω στὴν *Ἐρείκη*. Θὰ πῶ στὴ δ. Λίλα Καρακάλου τὰ συγχαρητήριά σου. Ἀλλὰ πρέπει νὰ τὴ συγχαρῶ κι' ἐγὼ γιὰ τὸ «Παιδί μὲ τὰ φωμένια παπουτσια»· κι' ἡ ἐκλογή Ὀρφαία, — τί συγκινητικό, τί ποιητικὸ παραμύθι !—κι' ἡ μετάφραση τῆς Λίλας μας ἔξοχη!

Καὶ ποῦ νὰ ξέρω ἐγώ, *Κούκλα τοῦ Χαλανδρίου*, ποιὰ εἶναι τὰ δικά σου ἀπὸ τ' ἀνυπόγραφα Παιδικὰ Πνεύματα ; Γιατὶ κι' ἄλλοι, βλέπεις, ἐχνοῦν νὰ ὑπογράφουν καί, ὅταν τὰ ὑπογράφουν, βάζω ἀποκάτω «ἀνυπόγραφος». Αὐτό, παιδιά μου, πρέπει νὰ τὸ προσέχετε πολύ: νὰ μὴ λείπη τἀνομα καὶ τὸ ψευδώνυμό σας—μαζί καὶ τὰ δυό,— σ' ὅ, τι μοῦ στέλνετε. Δὲν ὠφελεῖ νὰ ὑπογράφετε μόνο στὸ γράμμα. Γιατὶ ἄλλοῦ πηγαίνει τὸ γράμμα, κι' ἄλλοῦ τὸ κάθε τί ποὺ ἔχει μέσα: ἄλλοῦ οἱ λύσεις, ἄλλοῦ οἱ ἀπαντήσεις στοὺς Διαγωνισμοὺς, ἄλλοῦ τὰ Παιδ. Πνεύματα. Κι' ὕστερα, μετὰ καιρό, ὅταν παίρνω ἀπὸ τὸ σωρὸ νὰ δημοσιεύσω ἕνα Παιδ. Πνεῦμα, καὶ τὸ βλέπω ἀνυπόγραφο, ποῦ νὰ ξέρω τίνος εἶναι ;

Μὲ τὸ τέλος τοῦ «Παιδιοῦ μὲ τὶς τρεῖς οἰκογένειες» ὅλοι πιὰ μοῦ γράφουν πόσο τοὺς ἄρεσε αὐτὸ τὸ μυθιστόρημα — «ἑλληνικὸ μιὰ φορά !» λέει ἡ *Λάουρα Λαπλάντ*,— καὶ πόσο τοὺς συγκίνησε μὲ τὶς τελευταῖες του μάλιστα σκηνές. Καὶ τώρα ὁ *Ἄνουβις* θέλει κάθε χρόνο ἀπὸ ἕνα πρωτότυπο μυθιστόρημα τοῦ κ. Ξενοπούλου. Γιατὶ ἄλλη χάρη, λέει, ἔχει τὸ ἑλληνικό, καὶ πάντα πιὸ βαθιὰ τὸ αἰσθάνεται κανεὶς καὶ τὸ ἐννοεῖ παρὰ τὸ ξένο. Μὰ βεβαιότατα ! ὅλοι τὸ ἀναγνωρίζουμε αὐτό, κι' ὁ κ. Ξενόπουλος θὰ προσπαθήση νὰ ἱκανοποιήση τὴν ἐπιθυμία μας. — Ὅσο γιὰ τὴ γελοιογραφικὴ σειρὰ ποὺ μοῦ στέλνει ὁ *Ἄνουβις* ἀπὸ γερμανικὸ περιοδικό, τὸν εὐχαριστῶ· ποὺ τὸ ἔκοψε πρὸς χάρη μου, ἀλλὰ ὁμολογῶ ὅτι δὲν τὴν κατάλαβα. Ἐκεῖνο τὸ πέταλο, ἐκεῖνες οἱ σόλες μὲ τὰ καρφιά, τί νὰ σημαίνουν ; Μὴν εἶχε καὶ λόγια ; Ἢ μήπως δὲν χρειάζονται λόγια μόνο γιὰ Γερμανούς;

Ναί, *Εὐχαριστῶ Παξινέ*, ἡ«Νέα Ἑστία» θἀφιερώση στὸν Ψυχάρη ἕνα ὁλόκληρο τεῦχος, στὸ ὁποῖο θὰ γράφουν γιὰ τὸ Μεγάλο Δάσκαλο οἱ κορυφαῖοι τῆς Ἐπιστήμης καὶ τῆς Λογοτεχνίας. Ὡστόσο, στὸ τεῦχος τῆς 15 Ὀκτωβρίου δημοσιεύεται ἕνα ἐκτενὲς ἄρθρο τοῦ κ. Ξενοπούλου «Τὸ "Ἔργο τοῦ Ψυχάρη», καθῶς κι' ἡ τελευταία του φωτογραφία, — μεγάλη, ὁλοσέλιδη,— μὲ αὐτόγραφό του.

Τὴ γραμματοπλημμύρα μας ὁ *Νάρκισσος*, σ' ἕνα ὡραιότατο γράμμα του, τὴν ὀνομάζει «κῦμα ἀλληλογραφίας». Πῶς, λέει, ἔχουμε κῦμα φύκους, κῦμα καύσωνος κτλ. ; . . Καὶ μὲ φωτὰ τἀκάπταμαι γιὰ κάμω, γιὰ νὰ περιορίσω αὐτὸ τὸ κῦμα πρὶν μᾶς συνεπάρει. — Μὰ τίποτα ! Τὸ κῦμα ἤταν... καλοκαιρινό. Τώρα ποὺ ἀρχίζουν πάλι τὰ μαθήματα, τὰ παιδιά μου βέβαια θὰ μοῦ γράφουν ἀραιότερα. Καὶ καθὼς ἀφιερώνω τώρα τέσσερις σελίδες στὰ «φιλά», ἐλπίζω νὰ τὰ καταφέρνω. Ὁπωσδήποτε, σήμερα πρέπει νὰ σταματήσω ὡς ἐδῶ: δὲν ὑπάρχει ἄλλος χῶρος.

Τζίνα, Χαλιμά, Λήδα Δρόσου, Λύα Μάρα, Παντελοῦ Παρών, Ἀγαπημένη, Κάρμεν Σύλβα, Τιτσιάνε, Ἰάς, Ἐξυπνούλα, Ἰβάνα, Ἀνύτη, Ἰζόλδη, Ματωμένη Δόξα, Ἀφροδίτη τῆς Πάφου, Ρασπουτίν, Τώνη Ἑρμουπολίτη, Τσάμπερλαιν, Ἐπάβη, Καμάρι τῆς Μητέρας, Λεβάντα, Μελαγχολικὴ Ὑπαρξις, Μουσηγέτα Ἀπολλον, Νεοπτόλεμε, Λευκή, Γόησσα τῶν Ἀθηνῶν, Ἀνεμώνη, Χαρὰ τοῦ Σπιτιοῦ, Τσοπανοπούλα, Μαγικὴ Νύχτα, Θαυμένη Φλογέρα, Γαλανὴ Νεράϊδα καὶ *Νεράϊδα τῆς Σκοτεινιᾶς*, καλὰ μου παιδιά, σᾶς εὐχαριστῶ γιὰ τὰ ὡραῖα γράμματα ποὺ μοῦ στείλατε, ἐξετέλεσα τὶς παραγγελίες σας, ἀλλὰ μόνο στὸ ἐρχόμενο θὰ μπορέσω νἀπαντήσω . . . σ' ὅσους μπορέσω. «Κῦμα» βλέπετε. Πρέπει νὰ κάνετε ὑπομονή . .

ΕΓΚΡΙΣΕΙΣ ΨΕΥΔΩΝΥΜΩΝ

Οὐδὲν ψευδώνυμον ἐγκρίνεται ἢ ἀνανεοῦται, ἂν δὲν συνοδεύεται ὑπὸ τοῦ δικαιώματος δρ. 10. — Τὰ ἐγκρινόμενα ἢ ἀνανεούμενα ἰσχύουν μέχρι τῆς 30 Νοεμβρίου 1929. Ὅσα συνοδεύονται ἀπὸ Δ, ἀνήκουν εἰς ἄγόρια καὶ ὅσα ἀπὸ Κ. εἰς κορίτσια.

Νέα Ψευδώνυμα :

Γενναῖος

χοντοπούλαν, Ροδόπην, Ἐρσεφάντο, Μαυρομάταν κτλ. κτλ.

Ὑποψήφιον Δήμαρχον, Ἰωάν. Β. Μέρτζιον, Μιχαὴλ Γρ. Ξανθάκην, Ἀστέρα (ἑστιάλα).

Εἰς ὅσας ἐπιστολὰς ἔλαβα μετὰ τὴν 12 *Ὀκτωβρίου*, θ' ἀπαντήσω στὰ ἐρχόμενα.

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

ΣΥΝΕΧΕΙΑ τοῦ 246ου Διαγωνισμοῦ. Τοῦ φυλλαδίου τούτου αἱ λύσεις εἶναι δεκταὶ μέχρι τῆς 19 Δεκεμβρίου.

670. Δεξίγριφος

Δὲν ἔχεις κατοικία ;
Κάνεις χωρὶς ἱδρῶτα,
Ὅποια καλὴ ἂν ἑνώσης
Μὲ γράμμ' ἀπὸ τὰ πρῶτα

Μικρομέγαλη

671. Στοιχειόγριφος

Ὅταν ἔχῃς ἐπισκέψεις
Καὶ γλυκὰ θὲς νὰ προσφέρῃς,
Πρῶτα μένα θὰ γυρέψῃς
Καὶ μὲ μένα θὰ τὰ φέρῃς.

Μὰ 'γὼ πρόσθεσα ἕνα γράμμα
Καὶ στὴν Ἤπειρο εὐθὺς εἶδα
Λόφο ποὺ γενναῖος βάρδος
Ἔπεσε γιὰ τὴν πατρίδα.

Μιμόζα

672. Μεταγραμματισμὸς

Σ' ἔκανε νὰ πονῇς πολύ,
Καὶ γιὰ νὰ λυτρωθῇς,
Τοῦ πῆρες τὸ κεφάλι του
Καὶ τοὔβαλες ἕν' ἄλλο.

Τί τύψη τώρα ! μὰ ὠφελεῖ
καὶ θὰ συχωρεθῇς,
Γιατὶ ἀθελά σου τὸ κάνες
Τὸ κρίμα τὸ μεγάλο.

Μιμόζα

673. Μαίανδρος

```
* * * * *   * * * * *   * * *
*       *   *       *   *   *
*   * * *   *   * * *   *   *
*   *       *   *       *   *
* * *       * * * *     * * *
```

Νάντικατασταθοῦν οἱ ἀστερίσκοι διὰ γραμμάτων ὥστε νὰ ἀναγινώσκωνται κατὰ σειράν: ποταμός, νῆσος τοῦ Αἰγαίου, ἄλλη νῆσος, πρόθεσις, μέρος τοῦ ἡμερονυκτίου, πρόθεσις, διοικητικὴ διαίρεσις, ὑδραυλικὸν ἐργαλεῖον ἢ μετεωρολογικὸν φαινόμενον, μυθολογικὸν ὄν, υἱὸς Πατριάρχου τῆς Γραφῆς, σύνδεσμος, Πατριάρχης τῆς Γραφῆς, κάτοικος βαλκανικῆς χώρας, προφήτης, μέρος τοῦ ἔτους.

Δούλη Δωδεκάνησος

674. Κρυπτογραφικὸν

12314567=Ἀρχαῖος ποιητὴς
2567 =Πᾶς ἄνθρωπος
3654 =Δένδρον
4314 =Πόλις
567 =Νῆσος
623567 =Ἄνεμος
7142367 =Σύμβολον

Νάρκισσος

675. Δεξιθηρία

Μιὰ πρόθεση, ἕνα ἐπίρρημα,
Ἀπ' τοὺς συνδέσμους κάποιος
Καὶ κάποιο οὐσιαστικὸ

Διαβάζονται κι' ἀνάποδα
—Θέλω νὰ πῶ ἀπ' τὸ τέλος—
Καὶ λένε τὸ αὐτό.

Μιμόζα

676. Ἀπροσδόκητον

Πῶς, ἐὰν ἀπὸ τὸ ἐννέα ἀφαιρέσωμεν ἕν, θὰ ἔχωμεν ὑπόλοιπον δέκα ;

Δούλη Δωδεκάνησος

677. Ἀκροστιχὶς

Μιᾶς θάλασσας, μιᾶς πόλης,
Τρανοῦ ποιητῆ ἀρχαίου,
Μιᾶς συνοικίας τῆς Πόλης
Καὶ ξακουστοῦ ἡμιθέου,—
Τοὺς παίρνεις τὰ κεφάλια
Κι' ὅλα μαζὶ τὰ ἑνώνεις ;
Μιὰ *πράξη κακὴ κόνεις*
Καὶ πῶς τὸ μετανοιώνεις !

Μιμόζα

678-681. Ὁμοιόμορφα Ἐλλιποσύμφωνα

1.—υο=Ἀρχαῖος βασιλεὺς
2.—υο=Πόλις τῆς Πελοποννήσου
3.—υο=Νῆσος τοῦ Αἰγαίου
4.—υο=Κατοικίδιον.

Μικρομέγαλη

682. Γρῖφος

```
      Ε
    Ε   Ε      πνος πνος
  Πόλη         πνος πνος
  Ε   Ε
      Ε        πνος πνος
```

Μιμόζα

Διὰ τοὺς Γαλλομαθεῖς

683-687. Lettre Magique

En remplaçant une lettre à chaqun des mots ci-dessous par une autre, toujours la même, formez sans anagramme cinq autres mots :

foire, art, fiel, avide, pin.

Μικρομέγαλη

688. Rebus Populaire

di - dodi - nadi - tondu - dot - dundo - dudin - don.

Μιμόζα

[Ἀπὸ βραβευθείσας ἢ ἐπαινεθείσας Συλλογὰς τῆς Μεγάλης Τάξεως.]

ΛΥΣΕΙΣ

τῶν Πνευμ. Ἀσκησ. τοῦ φύλ. 31

461. Ὀράτιος (ὥρα, τί, ὅς). — 462. Ἰβηρία-Σιβηρία.—463. Πόνος-φόνος.—464. Ὄσσα.

465. I ΛΩΤ ΑΝΝΑΣ ΠΙΔΑΤΟΣ ΑΒΕΣΣΑΛΩΜ (ἔξυπνος, νοῦς, ὄξος, πόνος, Μύπουλος, λοξός, σύν).—467-471. Διὰ τοῦ Δ : *Νέδων, Κύδνος, ἀδάμας, δόλος, ἀδρός.* — 472. Χαῖρε, Ραββί. — 473. *Πενθήμερον ἔσον πέντε ἡμέραι.* (πένθη, μὲ ρῶ νί, σόν, πέντε, η μὲ ρε.)—474. Le soleil luit pour tout le monde.

ΤΟΜΟΙ
ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

Τῆς *Α' Περιόδου* (1879 - 1893) ἀπὸ τοὺς ἐκδοθέντας 24 τόμους ὑπάρχουν ἀκόμη μόνον οἱ ἑξῆς τέσσαρες : 7ος, 12ος, 14ος, καὶ 18ος. Ἕκαστος τόμος δρχ. *25*, ταχυδρομικῶς δὲ ἀποστελλόμενος δρχ. *28,50* διὰ τὸ Ἐσωτερικὸν καὶ δρχ. *35* διὰ τὸ Ἐξωτερικόν.

Τῆς *Β' Περιόδου* (1894—1928) ὑπάρχουν ὅλοι οἱ ἐκδοθέντες τόμοι, 35 ἐν ὅλῳ. Ἕκαστος τόμος ἄραφος δρ. *30* καὶ ραμμένος δρ. *35*. Ταχυδρομικὰ τέλη ἑκάστου τόμου προσθετέα εἰς τὰς ἄνω τιμάς : Διὰ τὸ Ἐσωτερικὸν δρχ. *5* ὁ ἄραφος καὶ δρχ. *15* ὁ ραμμένος, διὰ δὲ τὸ Ἐξωτερικὸν δρχ. *23* εἴτε ἄραφος εἴτε ραμμένος.

ΜΙΚΡΑΙ ΑΓΓΕΛΙΑΙ

Διὰ 1 ἕως 10 τὸ πολὺ λέξεις μὲ ἁπλὰ στοιχεῖα δρ. 6 τὸ ἐλάχιστον τίμημα. Πέραν τῶν 10 λέξεων 60 λεπτὰ ἡ λέξις, μὲ παχεῖα δὲ στοιχεῖα λεπτὰ 70 καὶ μὲ κεφαλαῖα δρ. 1.

Ὁ χωριστὸς στίχος δρ. 3.

Ἡ προπληρωμὴ εἶναι ἀπαραίτητη.

/ΚΘ' — 934/

ΕΙΣ ΟΙΑΝΔΗΠΟΤΕ ΤΙΜΗΝ ΖΗΤΕΙΤΑΙ Ο 10ος ΤΟΜΟΣ ΤΗΣ Α' ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ (1886—Β'). ΑΠΕΥΘΥΝΤΕΟΝ κ. Δ. Κ. ΓΡΑΦΕΙΑ ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ.

/ΚΘ' — 935/

Ποιός θ' ἐκινήθη στὴ Γεῆσσα τῶν Ἀθηνῶν ἕνα τετραδιάκι; Ἀπαντῶ ἀμέσως. Ἐπιθυμοῦντες στείλατε πρῶτοι στὴ νέα Δ/σι : Τσαμουδάκι, Φιλοκτήτου 118, Καλλιθέα.

/ΚΘ' — 936/

«ΕΝΩΣΙΣ ΕΛΛΗΝΟΠΟΥΛΩΝ»

Ἀποτελέσματα Β' Διαγωνισμοῦ, ποὺ ἔληξε τὴν 30/9/29. Συμμετοχοὶ ἐν ὅλῳ 30. Δῶρα ἀπεστάλησαν εἰς πάντας. Τὰ πεντόδραχμα ποὺ λάβαμε πέραν τῆς 30 Σεπτ. (τῶν Ρασπουτίν, Ι. Γουργουράκη Λυσόχαρτου, Α Θεοδωροπούλου, Χιονιαδόλουδου, Σοῖδσελ, Ὀδ. Ἀνδρούτσου, Ἀργυρόπουλου κτλ.), κρατοῦνται διὰ νὰ συμμετάσχουν οὗτοι δωρεὰν στὸν Γ' προσεχῆ Διαγωνισμόν. Νέοι διορισμοὶ ἀντιπροσώπων : Μπακοδήμας (Πειραιά), Ρασπουτίν (Τρίκαλα), Κένταυρος (Ἀθῆναι).—Α. Θεοδωρόπουλε, Χ. Βασιλάκη, Σοῖδσελ, δέχεσθε ἀντιπροσωπείαν ;

«Ἕνωσις Ἑλληνοπούλων»

/ΚΘ' — 937/

Δακρυσμένη Ματιά, Δ/σίς μου εἶναι : κ. Π. Θεοφίλακτον, δι' Υ. Δ, Θεσσαλονίκην. Ὑποψήφιος Δήμαρχος

/ΚΘ' — 938/

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ : Καρτῶν τοπείων. Προθεσμία δίμηνος. Συμμετοχὴ ἐλευθέρα (ἄνω τριδράχμου). Βραβεῖα: 1ον) Ἐλαιογραφία Κερκυραϊκοῦ τοπείου αἰ ξύλο ἐλιᾶς, 2ον) Ἄλπουμ, 3ον) Βιβλίον, 4ον) Κερκυραϊκὸ τοπεῖο. Ἂν δὲν λάβω ἱκανοποιητικὰς ἀπαντήσεις, θὰ ἐπιστρέψω κάρτα καὶ συμμετοχήν. Στείλτε (ΚΘ'— 797). ΛΥΣΟΧΑΡΤΟ

/ΚΘ' — 939/

Σὲ τὸ Μαῦρο Κρίνο, γιὰ τὴ γιορτή του, εὔχεται ἡ Μαγεμένη Φλογέρα κάθε εὐτυχία.

/ΚΘ' — 940/

Σὲ τὴν καλή μας συμμαθήτρια ΜΥΟΣΩΤΙΔΑ εὐχόμεθα χρόνια πολλὰ γιὰ τὰ γενέθλιά της. ΔΥΟ ΑΜΕΡΙΚΑΝΘΠΟΥΛΕΣ

/ΚΘ' — 941/

Λατάνια, στὴ γιορτὴ τοῦ μπαμπᾶ σου, μπουκέτο εὐχοῦλες σοῦ στέλνω. Γελασίνα

/ΚΘ' — 942

Ροδόκλεια, τὶς θερμότερες εὐχούλες μου. Ἄστρον Αὐγῆς, ποία ἡ Χ. Ψ.; Μαγικὴ Νυχτιὰ

/ΚΘ' — 943/

Νὰ περιμένω, ἀπ' ὅσους δὲν ἔλαβα ἀκόμη τετραδιάκια, κάρτες ; Νέα Δ/σίς μου : Ὀρφέως 43, Ξάνθη. Μαγικὴ Νυχτιὰ

/ΚΘ' — 944/

Ἀλληλογραφῶ, ἀνταλλάσσω κάρτες ἀπὸ ἤθοπ. Δ/σις : Σύλλογον «Ἕνωσιν Ἑλληνοπούλων, Ξάνθην, διά : Σεριζέτα

/ΚΘ' — 945/

Ἀλληλογραφῶ, ἀνταλλάσσω τετραδιάκια, κάρτες ἀπὸ ἤθοπ. Δ/σις: Σύλλογον «Ἕνωσιν Ἑλληνοπούλων», (διὰ Β), Ξάνθην. Βονιαπάρτης

/ΚΘ' — 946/

Ἰδεῶδες Πνεῦμα=Μαγεμένο καὶ Ξεπεσμένο Βασιλόπουλο μὲ δικαιοσύνη τοῦ. Νὰ σὲ χαρῇ ἡ μαμμάκα σου· μοναχογιὸ σ' ἔχει ; ; ; Μιὰ πέτρα θαλασσιὰ νὰ σοῦ κρεμάσει γιὰ τὸ μάτι.

Γραμματισμένε ! ! ! ἀπάντησι μόνον διὰ Διαπλάσεως περιμένω.

Γέησσα τῶν Ἀθηνῶν

/ΚΘ' — 947/

Ἀναδρομάρη, γιατὶ δὲν ἀπαντᾶς ; Ἀμίμητε Γελωτοποιέ, περιμένω τετραδιάκι. Μήπως δὲν ἔλαβες τὸ δικό μου ; Ναπολέων

/ΚΘ' — 948/

ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΝΕΟΛΑΙΑΣ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΣΥΛΛΟΓΩΝ

ΕΞΑΚΟΛΟΥΘΕΙ : Φραγκουῦτα=Παπαδημητρίου, Πρόκρις=Μπουφίδου, Τρομερὸς=Χατζηαράβας, Ἀργυρόπουλος=Μαρκάκης, Ταρζὰν=Πάνου, Γλέτσο=Οἰκονομοπούλου, Μουσηγέτης Ἀπόλλων=Παχύγιαννης. Ἀποκαλύψεων: Ἕκτωρ

Ὑπενθυμίζομεν στὰ Διαπλασόπουλα τὸν (ΚΘ'—804) Διαγωνισμόν μας· περιμένομεν ἀπὸ ὅλους-ες, ἰδιαιτέρως ἀπ' ἐκείνους στῶν ὁποίων τὸν Διαγωνισμὸν ἐλάβομεν μέρος. Διαγωνισμῶν : Ἐσπεράντε

/ΚΘ' — 949/

Σὲ τὸ Μαῦρο Κρίνο, γιὰ τὴ γιορτούλα του, στέλνει ἡ Μικρὴ Ἀρτίστα τὶς θερμότερές της εὐχές.

/ΚΘ' — 950/

Ἀνεμώνη τοῦ Βουνοῦ, Βεατρίκη, Πολυπαθὴς Ἑλληνοπούλα, Ἀντιγόνη, Μαμζὲλ Νιτεῦς, Κορόϊδο, παλιὸ Πόνου Δάκρυ, Μάρβελ, Γιάννη Δωδώνη, Ἀνδαλουσία, Βαλέντεια, Αἰγόκληρια καὶ λοιπὰ Διαπλασόπουλα ἐξωτερικοῦ, μιὰ καρτούλα σας θὰ μᾶς εὐχαριστοῦσε πολύ Σύστασι : Ἀφεντάκιν, Πρόκλου 9, Ἀθῆναι. Σαγηπεύτρα

Μικρὴ Ἀριστοκράτισσα

/ΚΘ' — 951/

Ο ΜΥΣΤΗΡΙΩΔΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ ἀνταλλάσσει τετραδιάκια, κάρτες καὶ ἀλληλογραφεῖ. Σεείλτε. Δ/σις : Καλλίπου 4, Ἀθήνας.

/ΚΘ' — 952/

Τρελλὲ Βασιλόπουλο and Μαγεμένε Φοιτητάκι, σᾶς ξέρουμε ! . . do you learning . . . ἔ, καταλάβατε ;

ΑΩΡΑΤΟΣ ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ
ΜΥΣΤΗΡΙΩΔΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΟΣ

/ΚΘ' — 953/

ΜΥΣΤΙΚΗ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ

Ο μεσοπονδίκι Νεολαίας, πῶς σοῦ φάνηκε ; μετὰ τὴν χαρὰν ἡ λύπη, ἔ ; Πεταχτούλα: Λίλιαν Χάρβεῖ δὲν εἶναι Γραίκος. Τί νὰ γίνῃ, μπερπέκα μου ; Ἑρμῆς=Τοκαμέρη, Ἑστία=Τόμψων. Βίσμαρκ

/ΚΘ' — 954/

Προσωρινὰ παίω κάθε ἀλληλογραφία καὶ ἀνταλλαγὴ καρτῶν. Ἀργότερα γράφω. Κλάϊν Μπροῦκ, τί γίνεσαι ;

Βίλλυ Ντὲβ

/ΚΘ' — 955/

ΑΝΤΑΠΟΔΟΣΙΣ ΣΤΟ ΑΓΙΟΥΛΙ ΚΑΙ ΞΕΝΙΤΕΜΕΝΟ ΠΟΛΙΤΑΚΙ : *Κάντε τὰ λιανότερα. Γιὰ ποιές ἀφέλειες μιλᾶτε ; Ξεριδώθηκε... μήπως ; Ὦ Κουταμπάσης . . . τί λέει ;*

ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ

/ΚΘ' — 956/

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ Β' ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ «ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΥ-α') ΜΙΚΡΩΝ ΜΥΣΤΙΚΩΝ : Γιὰ πρῶτα κανένας. Δεύτερο : Ἀρτζεγλου. Ἔπαινος : Ἱσπανιόλα, Ἀκακία.

β') ΚΑΡΤΩΝ : Πρῶτο : Κουτήψαρις. Δεύτερο : Χριστίδης. Ἔπαινος : Ἀκακία, Κωστῆς.

Βραβευθέντες στείλατε Δ/σεις.

('Η Κριτικὴ Ἐπιτροπή)

/ΚΘ' — 957/

Μεγάλη χαρὰ θὰ μὲ προξενήσουν τὰ Μ. Μυστικὰ τῶν: Πέτρου Ρίενσαι, Γάρδοδου Δασμοῦ, Ἀρχοντοπούλας, Ἐδουάρδου Λῶ, Σιμώνης, Ἰξίνας, Ἐκάβης, Ἀνδαλουσίας, Σκερτσόζας, Φανφάν Λὰ Τουλίπ. Δ/σις : (ΚΘ'—930)

Ταρζὰν

ΠΑΡΑΚΑΛΟΥΝΤΑΙ

οἱ συνδρομηταί μου, ὅταν λήγῃ ἡ συνδρομή των, νὰ τὴν ἀνανεώνουν ἀμέσως, χωρὶς νὰ μὲ ὑποβάλλουν εἰς τὸν κόπον καὶ τὸ ἔξοδον νὰ τὸ ὑπενθυμίζω στὸν καθένα ἰδιαιτέρως. Ἡ ἔγκαιρη ἀνανέωση τῆς συνδρομῆς εἶναι τὸ πρώτιστον χρέος τοῦ καλοῦ συνδρομητοῦ.

Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ

Τύποις ΣΕΡΓΙΑΔΟΥ, Γεωργίου Σταύρου 10, Ἀθῆναι